

ICONOSTAS

Revistă de spiritualitate ortodoxă și orizont cultural

Anul I. Numarul 1.
Aprilie 2006

CHRISTOS

⁂

INVIAT

* * * * *

ADEVĀRAT

⁂

INVIAT

„L'Occident chrétien s'asphyxie par manque de racines. Seul un retour à la source oubliée de l'expérience chrétienne peut sauver l'homme de son angoisse et du non-sens de sa vie. C' est la richesse de la Tradition de nous en montrer”

(„Le Chemin”-Revue de meditation,prière et croissance spirituelle, Béthanie, France)

Început bun

Drağı cititori, enoriași ai noștri și închinători ai Așezământului Ortodox Românesc „Înălțarea Domnului” din Montréal, vi se propune publicația de față, cu intenția generoasă de a ne face cunoscuți și pe această latură și de a ne afirma în concertul diasporei ortodoxe românești din această parte de lume.

Ne-a adus și așezat Dumnezeu pe aici ca să împlinească o rânduială a Sa cu noi. Suntem aici ca să parcurgem o experiență nouă de viață și, în cadrul ei, să promovăm valorile credinței Bisericii dreptmăritoare și deopotrivă cele tradiționale, românești.

Am numit revista aceasta „ÎCONOSTAS”, pentru a sugera îndreptarea gândului nostru către cel mai scump dintre odoarele bisericii noastre, și care-i conferă, până acum, identitatea, minunata Catapeteasmă.

Am subintitulat modesta noastră revistă parohială: *de spiritualitate și orizont cultural*, pentru a preciza, din start, profilul acesteia precum și intențiile noastre redacționale. Ca urmare, se regăsesc, chiar din acest prim număr, contribuții ale enoriașilor parohiei dar și ale unor reputați colaboratori, din afara ei, privind semnificațiile teologice și duhovnicești ale celei mai mari minuni săvârșite de Hristos cu Sine Însuși, **Î n v i e r e a**, ”sărbătoarea sărbătorilor”, ca și meditații, eseuri și puncte de vedere, respirând toate bună cuviință în gândire și exprimare, impregnate de duhul credinței și al trăirii creștine.

Pentru a nu rămâne la o Ortodoxie declarativă, arareori convertită în Ortopaxie(trăire dreaptă), credincioșii noștri au nevoie să cunoască temeinic fundamentele credinței, nu însă în prezentări aride, scolastice, ci printr-o cateheză accesibilă, în Duhul viu și lucrător, care să-i și îndemne la fapte bineplăcute lui Dumnezeu. Ne propunem, în principal,să înfățișăm tezaurul credinței celei adevărate și deopotrivă experiența duhovnicească pilduitoare a trăitorilor acestei credințe, cei de odinioară și contemporani ai noștri.

De asemenea avem în vedere o largă deschidere culturală, în orizontul credinței.

Ne vom bucura sincer să primim semnale de încurajare, pentru demersul nostru editorial și vom aprecia eventualele oferte benevole de colaborare, fiind convinși că în preajma noastră gravitează condeie de valoare care se acoperă, până acum, de o delicată discreție.

Paralel cu Buletinul parohial curent, marcat informativ și administrativ, dar și acesta util, iată, în oceanul publicistic își ia avânt și tânăra publicație de față. Ne rugăm Bunului Dumnezeu să ne lumineze și să ne înțeleptească să aducem folos cititorilor din cercetarea ei. Cum va evolua și câtă atenție i se va acorda în viitor, nu știm. *Habent sua fata, libelli.*

SCRISOARE PASTORALĂ LA SFINTELE PAȘTI 2006 *

Iubitului nostru cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini
ai Episcopiei noastre, de Dumnezeu păzite,
Har, Milă și Pace, de la **Hristos Domnul Cel Înviat**
iar de la noi părintească dragoste și arhieresti binecuvântări

Iubiți fii sufletești,

Hristos a înviat ! Adevărat a înviat!

Îngerul a zis femeilor mironosițe: „ *Nu vă spăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat ! Nu este aici. Iată locul unde l-au pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileia, mai înainte de voi; acolo îl veți vedea, după cum v-a spus*” (Marcu 16, 6-7).

Acestea sunt cuvintele adresate celor trei femei mironosițe de „tânărul îmbrăcat în veșmânt alb”, care a stat la intrarea mormântului gol, al Mântuitorului Hristos, atunci când ele au ajuns acolo ca să ungă pentru ultima oară, trupul Său cel răstignit, după obiceiul acelor vremi.

Începând de atunci credincioșii au schimbat între ei acest uimitor și unic anunț: Hristos a înviat! Adevărat a înviat! Din Evanghelia după Marcu știm că apostolii l-au întâlnit apoi pe Iisus în Galileia, unde le-a vorbit și a rămas cu ei timp de patruzeci de zile. La Înălțarea Sa la ceruri, le-a spus ucenicilor, și prin ei și nouă: „*iată eu cu voi sunt , în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor*” (Matei 28,20).

Sf. Ignatie, episcopul Antiohiei (aprox. 35-107), care a fost ucenic al Sf. Ioan Evanghelistul, în drum către martiriul său la Roma, sub domnia împăratului Traian, a scris mai multe epistole în care vorbește despre credința sa în Învierea lui Hristos și a toată omenirea. Astfel, în epistola adresată Smirnenilor, mărturisește: „, Eu îl știu în trup și după Înviere și cred că este. Când a venit la Petru și la cei dimpreună cu el, le-a zis: „Atingeți-mă și vedeți că nu sunt demon, fără de trup”. Și îndată s-au atins de El și au crezut, pentru aceasta. După Înviere Iisus a mâncat împreună cu ei și a băut, ca unul care era în trup, deși duhovnicește era unit cu Tatăl” (3,1-3).

Dacă sunt unii care și astăzi, ca și în trecut, au încercat să vorbească evaziv despre Învierea lui Hristos, ca fiind un eveniment pur și simplu imaginat de urmașii de mai târziu ai Domnului, creștinii adevărați consideră că la baza creștinismului stă, neîndoielnic, credința în Învierea Domnului Hristos. Acel „tânăr îmbrăcat în alb”, îngerul Domnului de la mormânt dar și apostolii și toți ucenicii lor au mărturisit ceea ce au văzut. Ei au transmis cu mare grijă aceasta generațiilor următoare. Învierea lui Hristos este și va fi mărturisită până la sfârșitul veacurilor.

Să ne amintim de experiența trăită de fariseul Saul, Apostolul Pavel de mai târziu, cel care s-a transformat din mare persecutor al creștinilor în cel mai mare apostol al lui Hristos pentru neamuri. El a mărturisit înaintea guvernatorului roman Felix: „*Că va să fie învierea morților: și a dreptilor și a nedreptilor*” (Fapte 24,15) și a repetat ceea ce spusese anterior în fața sinedrului: „... *pentru învierea morților sunt eu astăzi judecat...*” (Fapte 24,21). Mai târziu, în fața lui Festus, alt guvernator roman, Pavel va spune: „*De ce se socotește la voi lucru de necrezut, că Dumnezeu înviază pe cei*

morți (Fapte 26,8). După ce își descrie propria convertire la Hristos, pe drumul Damascului, Pavel adaugă: „*n-am mărturisit nimic altceva decât ceea ce și proorocii și Moise au spus odinioară; că Hristos are să pătimească și să fie cel dintâi înviat din morți și să vestească lumina, și poporului și neamurilor*” (Fapte 26,22-23).

În prima sa epistolă către Tesaloniceni, Sf. Apostol Pavel reamintește neamurilor păgâne care s-au întors la credința cea adevărată, în Dumnezeu Cel Viu: „*v-ați întors la Dumnezeu, de la idoli, ca să slujiți Dumnezeului celui viu și adevărat. Și să așteptați pe Fiul Său din ceruri, pe Care l-a înviat din morți, pe Iisus, Cel ce ne izbăvește de mânia cea viitoare*” (1 Tes.1,9-10). Dacă avem în vedere că această epistolă paulină a fost scrisă la mijlocul sec. I creștin (anul 49), aproximativ la zece ani după răstignirea și învierea lui Iisus, înțelegem că aceasta este ceea ce a crezut Biserica de la început, despre Învierea lui Hristos și învierea noastră.

În slujba înmormântării, care se săvârșește la căpătâiul oricărui creștin, lectura Apostolului, amintește cuvinte de mare forță mărturisitoare ale aceluiași Apostol al neamurilor, Pavel, tot din epistola întâia către Tesaloniceni: „*Fraților, despre cei ce au adormit, nu voim să fiți în neștiință, ca să nu vă întristați ca cei care nu au nădejde. Pentru că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa (credem) că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce împreună cu El*” (1 Tes. 4,13-14). Această importantă mărturie paulină ar trebui să ne călăuzească viața și să ne încredințeze asupra dreptei rânduiei a lui Dumnezeu față de neamul omenesc. Bunii creștini au convingerea fermă că această nădejde se va împlini, așa cum Dumnezeu Însuși a făgăduit; noi toți trebuie să ne întărim în această nădejde, fără să ne îndoim și să ne clătinăm. În rugăciunea Antifonului al III-lea, din Sfânta Liturghie, ne rugăm lui Dumnezeu să ne dea „*în veacul de acum cunoștința adevărului și în cel ce va să fie, viață veșnică*”.

Ne trăim fiecare viața, așa cum ne-a dăruit-o Dumnezeu și trebuie s-o ancorăm în veșnicie. Să luăm deci aminte la alte înțelepte cuvinte ale Apostolului Neamurilor: „*Cât despre noi, cetatea noastră este în ceruri, de unde și așteptăm Mântuitor, pe Domnul Iisus Hristos, care va schimba la înfățișare trupul smereniei noastre, ca să fie asemenea trupului slavei Sale, lucrând cu puterea ce are, de a-și supune Sesi toată*” (Filipeni 3, 20-21). Noi așteptăm din nou pe Domnul să vină din ceruri, să ne schimbe și să ne dea „*... moștenire nestricăcioasă, neîntinată și nevestejită, păstrată în ceruri pentru noi*” (1 Petru 1,4).

Continuitatea învățaturii și mărturiei apostolilor a fost asigurată de către proprii lor discipoli. Astfel, la scurt timp după ce Apostolul Pavel și-a scris epistolele, Sf. Clement, episcopul Romei (+ 99), ucenic al Sf. Apostol Petru și el martir, în timpul împăratului Traian, spunea: „*cei care au fost desăvârșiți în dragoste, potrivit harului lui Dumnezeu, au loc între binecredincioșii care se vor arăta la venirea împărăției lui Hristos*”.

Cei ce-au urmat lui Hristos, după perioada apostolică, și-au jertfit viața mărturisind credința lor în Înviere. Sf. Policarp, episcopul Smirnei (aprox. 69-155), ucenic al Sf. Ioan Evanghelistul, martir sub împăratul Marc Aureliu – patron spiritual al primului ierarh al „Vetrei” românești – într-o epistolă adresată creștinilor din Filippi, îndeamnă astfel: „*Dacă vom fi bineplăcuți lui Iisus în veacul de acum, vom ajunge și în cel ce va să fie, precum ne-a făgăduit; iar dacă vom viețui în chip vrednic de El și vom crede, vom și împărăți cu El*”.

Mare este ceata mărturisitorilor adevărului Învierii lui Hristos și a roadelor sale pentru mântuirea lumii. Vă îndemn, iubiți credincioși, să citiți viețile sfinților, marile lor pilde de eroism creștin și de asemenea să vă străduiți să cunoașteți dreptele învățături ale Bisericii. Se cuvine să ne întărim și să ținem vie nădejdea noastră, să ne îmbogățim cu fapte bune viața și să împărtășim cu ceilalți aleasa bucurie pascală a acestui timp binecuvântat.

În aceste zile ale praznicului Învierii, să ne rugăm Bunului Dumnezeu, cu cuvintele aceluiași episcop martir Policarp: „*Doamne, îți aduc mulțumiri...că am și eu parte...de învierea și viața veșnică, a sufletului și a trupului*” (Martiriul lui Policarp 1,42). Noi creștinii de până astăzi avem încredințarea nezdruncinată: „*că va să fie învierea morților și a dreptilor și a nedreptilor*” (Fapte 24,15). Și de aici marea bucurie de a ne saluta între noi, creștinește cu „*Hristos a înviat! Adevărat a înviat!*”

+ NATHANIEL

din milostivirea lui Dumnezeu

Arhiepiscop de Detroit și al Episcopiei Ortodoxe Române din America

*Fragmente

ÎNVIEREA

Înviat-ai din mormânt și legăturile iadului ai rupt, stricat-ai osânda morții. Doamne, pe toți din cursele vrăjmașului izbăvindu-i. Arătându-Te pe Tine Apostolilor Tăi, trimisu-i-ai pe dâșii la propovăduire și, printr-înșii, pacea Ta ai dăruit lumii. Unule mult Milostive. (Tropar la Utrenie)

Două lucruri esențiale stau la baza vieții creștinului și la veșnicirea Bisericii: Învierea Mântuitorului și împărtășirea cu trupul și sângele Lui.

Până la Iisus, viața avea un început și un sfârșit. Acest sfârșit putea fi al vieții terestre, pentru cei care nu credeau în viața de dincolo, sau o continuare dincolo, în hades. Nimeni nu credea în învierea trupurilor, cel mult, cum era cazul budismului, spiritul depășea stadiul divinătoriu, pentru a intra în Nirvana, locul în care nu mai este nimic decât pacea absolută a non-existenței. Numai poporul evreu credea într-o înviere a morților neclar explicată, credință care ducea la un război neîntrerupt între farisei (care afirmau învierea morților) și saducheii (care o negau). Poporul iudeu, oamenii de rând, nu prea erau preocupați de înviere și priveau la lupta dintre cele două secte ca la un război al cuvintelor. În orice caz, de puține ori răzbăteau problemele conflictului în conștiința poporenilor.

În această amorteală a duhului, vine ca o lovitură de trăsnet apariția Mântuitorului, cu învățătura Lui cea nouă, cu învieri din morți. Hristos a dovedit posibilitatea învierii generale cu propria Sa Înviere, care a răsturnat toate războaiele cuvintelor și a făcut din învierea trupurilor o problemă esențială pentru lume. De atunci, toate religiile și sectele născute după Iisus și-au pus, într-un fel sau altul, problema învierii.

Învierea Mântuitorului a fost spectaculoasă, poate tot așa de spectaculoasă ca și Nașterea Lui. Ca și la Naștere, solii cerești – îngerii – au fost de față, ostașii romani înșiși au fost martorii învierii și au acceptat banii iudeilor, pentru a mărturisi strâmb că trupul lui Iisus a fost furat de ucenicii Săi. Și precum protipendada iudaică a aflat despre nașterea pruncului sfânt de la cei trei magi, care, pierzând urma stelei, prin voia lui Dumnezeu, au fost obligați să întrebe tot Ierusalimul și acum, la Învierea Domnului, mai marii poporului evreu cercetează pe ostași, află adevărul și caută să-l ascundă. Vestea Învierii străbate lumea iudaică: conducătorii se sbăteau să înăbușe vestea prin intrigă și violență, așa cum încercase și Irod la Nașterea lui Iisus. Poporul povestea pe șoptite despre Învierea Nazarineanului și despre martorii Învierii. Zeloșii iudaismului denunțau pe cei care credeau în Înviere, oamenii preoților îi urmăreau pe

condamnând oamenii, închisorile se umpleau, începuseră martirajele, dar credința creștea năvalnic și bucuria Învierii devenea un bun al tuturor.

Hristos a înviat!

Prima veste a învierii a fost adusă de femeile mironosițe. Pentru devotamentul lor față de Iisus chinuit și pus pe cruce, pentru credința lor neargumentată în „Învățătorul”, Dumnezeu le-a răsplătit făcându-le martore ale Învierii Fiului Său și vestitoarele acestei Învieri înaintea Apostolilor. Îngerii, care au răsturnat piatra de pe mormânt, le-au vestit femeilor Învierea. Înviind Iisus, a ieșit prin piatra mormântului fără a strica pecețile puse de Pilat, așa cum ieșise din pântecul Maicii Sale fără a strica cheile fecioriei ei. Apoi Însuși Iisus li s-a arătat și le-a trimis să vestească ucenicii că a înviat și că îi așteaptă în Galileea, precum le-a spus când era încă împreună cu ei.

Să vii la niște oameni speriați de autoritatea religioasă care conducea, de fapt, întreaga viață a poporului evreu și care stăteau ascunși într-o casă de frica iudeilor și să le spui că Învățătorul a înviat, că li s-a arătat pe cale și le-a trimis la ucenici să anunțe Învierea, că au văzut și arătare de îngeri la mormânt care le-au spus că Iisus înviase, toate acestea într-o agitație extremă, era de natură să-i facă pe apostoli să creadă că femeile se tulburaseră la minte. Deși Mântuitorul le spusese ucenicilor Săi de patru ori că va învia, ei tot nu puteau crede. Dar anunțurile se înmulțeau: Maria Magdalena, cei doi ucenici pe țarină, Luca și Cleopa spre Șmaus, apoi arătarea lui Iisus celor unsprezece, închiși în odaie de frica Iudeilor, toate aceste dovezi erau de natură să-i convingă pe ucenici. Și convingerea lor a fost totală: aproape toți au mers la moarte martirică. Cine este gata să moară pentru o minciună? Cine este gata să moară pentru afirmarea Învierii lui Iisus, dacă ei înșiși îi furaseră chipurile trupul, spre a răspândi zvonul fals al Învierii Învățătorului?

Învierea lui Iisus este garanția învierii noastre, a tuturor, și a celor care au crezut și a celor care nu au crezut, și a celor mântuiți, și a celor din Iad. Învierea trupurilor este sfârșitul lumii istorice, sfârșitul veacului. Odată cu învierea

de obște, lumea intră în veșnicie: iese din timp, iese din istorie și intră în eternitate.

Credința în Învierea Domnului și în învierea noastră a susținut și va susține până la sfârșit numărul înfinit de creștini care cred și mărturisesc deplin că Hristos a înviat, fiind începătura învierii noastre. Este neîndoios că mulți martiri au văzut, în clipa morții lor, pe Iisus în lumina glorioasă a Învierii, gustând din slava acestei învieri. Învierea Mântuitorului și certitudinea învierii noastre de obște ne-a susținut inimile în vremea necazurilor, a închisorilor și a persecuției.

„Căci v-am dat, întâi de toate, ceea ce și eu am primit, că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi; și că a fost îngropt și că a înviat a treia zi, după Scripturi; și că S-a arătat lui Chefa, apoi celor doisprezece. În urmă S-a arătat deodată la peste cinci sute de frați, dintre care cei mai mulți trăiesc până astăzi, iar unii au adormit. După aceea, S-a arătat lui Iacov, apoi tuturor Apostolilor. Iar în urma tuturor, ca unuia nenăscut la vreme, mi S-a arătat și mie.” (I Cor. 15:3-8)

Slava Învierii Domnului a constat în lumina strălucitoare care a strabătut cerul, în zorii Învierii, chiar în clipa în care, dis-de-diminează, femeile mironosițe veneau la mormântul Domnului pentru a-l unge trupul, conform tradiției iudaice. Lumina slavei lui Iisus, când a înviat, a orbit pe ostașii romani care păzeau mormântul, ca ucenicii să nu-l fure trupul, făcându-i ca morți. Fulgerul care a străbătut cerul deasupra grădinii în care se afla mormântul Mântuitorului, în fapt, era îngerul Domnului. El s-a oprit la mormântul lui Iisus. Femeile au alergat la mormânt și au găsit piatra răsturnată, căci îngerul o răsturnase. Mormântul era gol, Iisus înviase prin piatra grea și îngerul răsturnase piatra, pentru ca femeile să vadă și să creadă și, crezând, să mărturisească tuturor Învierea. Îngerul le-a vestit această Înviere și ele au pornit spre ucenici pentru a le aduce bucuria. Pe cale, încă înainte de a ieși ele din grădină, li S-a arătat Iisus și le-a vorbit, dându-le misiunea de a le spune ucenicilor că îi așteaptă în Galileea, așa cum le poruncise înainte de moartea Sa.

Înțelegem dar că, după Învierea Sa din morți, trupul lui Iisus era glorificat și, deși era același trup în care trăise, el fusese spiritualizat, plin de o strălucire orbitoare și de nesuportat pentru ochii omenești, așa cum fusese la Schimbarea Lui la Față, pe Muntele Tabor, când ucenicii au căzut și ei ca morți. Acest trup trecuse prin piatră și va trece și prin ușile încuiate ale odăii în care stăteau ascunși ucenicii, de teama iudeilor, în aceeași zi și în Duminica următoare.

Avem aici pregustarea transfigurării trupului nostru la învierea de obște, când vom fi îndumnezeiți prin Harul lui Hristos, când va înceta orice fel de trebuință fizică iar ființa

noastră trupească și sufletească va fi plină de strălucirea lui Dumnezeu, asemănându-ne cu îngerii. Ochii noștri vor putea privi spre Sfânta Treime, limba noastră va putea slăvi în cântări de laudă, împreună cu toate oștile cerești, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, dacă faptele și credința noastră ne vor învrednici de această slavă.

După Învierea Domnului, ucenicii au fost luminați cu lumina cunoștinței și au crezut deplin. Crezând, înțelegerea lor s-a lărgit până la cunoașterea multor taine pe care înainte de Înviere, nu le putuseră înțelege și, cunoscând, au fost pătrunși de curajul mărturisirii adevărului, aducând la îndeplinire ceea ce Mântuitorul le poruncise când li S-a arătat după Înviere:

„Datu-Mi-s-a toată puterea în cer și pe pământ. Drept aceea, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă și, iată, Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacului. Amin.” (Mt. 28: 18-20)

Făgăduința aceasta a Mântuitorului se împlinește ori de câte ori ne împărtășim cu trupul și sângele Lui, sub forma sfintei Euharistii.

„Luați măncați, acesta este trupul Meu... (...). Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu, al legii celei noi...” (Mt. 26: 27-28)

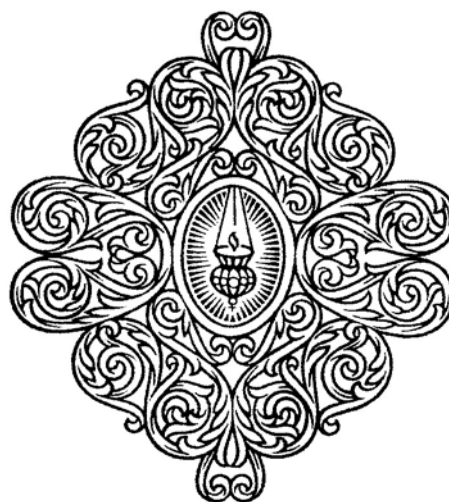
Și astfel ne înveșnicim în Dumnezeu, care va fi cu noi până la sfârșitul veacului.

Căci iată, Hristos a înviat din morți fiind începătură (învierii) celor adormiți.

„A înviat Hristos și se bucură îngerii; a înviat Hristos și viața veșnică stăpânește; a înviat Hristos și nici un mort nu mai este în groapă.” (Cuvând de Învățătură în Ziua de Paști a Sf. Ioan Gură de Aur).

„Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte, viață dăruindu-le.”

Pr. Gheorghe Calciu

Taina Jertfei și a Învierii

Pentru noi creștinii, Săptămâna Patimilor este, poate, cea mai importantă săptămână din cursul unui an bisericesc, atât prin faptul că aduce aminte de unele dintre cele mai importante evenimente din istoria mântuirii neamului omenesc (începând cu ultimele învățături date de Mântuitorul Hristos ucenicilor săi și sfârșind cu Jertfa de pe Cruce, pentru iertarea păcatelor omenirii), cât și prin faptul că această săptămână este premergătoare Învierii Domnului, cea mai glorioasă și mai luminoasă dintre sărbătorile creștine.

Săptămâna Patimilor poate fi considerată punctul culminant al evenimentelor trăite de Mântuitorul Iisus Hristos, împreună cu Sfinții Săi Apostoli și ea nu poate fi despărțită de Intrarea Domnului în Ierusalim și cu atât mai puțin de Înviere. Pe de o parte, în Duminica Intrării în Ierusalim, Domnul Iisus Hristos face primul pas spre Golgota iar pe de altă parte, Patimile Mântuitorului vorbesc numai și numai despre Înviere. Sfintele și Mântuitoarele Patimi nu închid în ele o cumplită și apăsătoare suferință, provocată de răstignirea, acum 2000 de ani a Fiului lui Dumnezeu, cu toată cruzimea acesteia, suferință, care înțeasă singular și scoasă din context, poate duce la copleșitoare sentimente de neputință sau chiar la deznădejde. **Patimile ne prezintă, în transparență, Învierea.**

Petre Țuțea spunea despre Săptămâna Patimilor că este "cea mai glorioasă săptămână a umanității". Glorioasă este intrarea în Ierusalim a Domnului nostru Iisus Hristos, glorioasă este și suferința Sa din Săptămâna Patimilor, precum și moartea pe Cruce, prin care Mântuitorul Învinge definitiv moartea. Cu atât mai glorioasă este Învierea și, mai apoi, Înălțarea Sa la cer, pentru a sta pe Tronul Slavei, de-a dreapta Tatălui Ceresc.

Mântuitorul intră în Ierusalim, smerit, călare pe asin, împlinind o proorocie din Vechiul Testament și este primit triumfal de locuitorii cetății, care-l aclamă ca Împărat strigând: "Osana! Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului" (Ioan 12,13). Această exaltare a mulțimii și recunoaștere a calității sale de împărat al iudeilor este urmarea minunii Învierii lui Lazăr, mort și îngropat, aflat deja în stare de descompunere. Învierea lui Lazăr nu a fost o minune săvârșită de Domnul nostru Iisus Hristos doar din compasiune și iubire față de acesta, ci a fost menită să întărească toată omenirea de atunci și până astăzi în credința că El este Dumnezeu adevărat, care are puterea să ne învie din morți. Din acest motiv mulțimile din Ierusalim au crezut în El și l-au primit ca pe Împăratul lor.

În urma minunii Învierii lui Lazăr, cărturarii și fariseii caută să-l ucidă cât mai grabnic, atât pe El cât și pe Lazăr, pentru a șterge urmele acestei minuni, care i-a convins pe mulți de Dumnezeirea Lui. Urmează toate celelalte evenimente dramatice ale Săptămânii Patimilor: trădarea lui Iuda, lepădarea lui Petru, părăsirea lui de către Apostoli, în momentul judecării și condamnării Sale, batjocorirea, biciuirea și moartea Sa pe cruce. Atât atunci cât și astăzi, multora le este greu să vadă gloria Domnului nostru Iisus Hristos dincolo de această succesiune de umilințe, acest lucru datorându-se și incapacității de a cuprinde Taina Crucii. Cu toată euforia din Duminica Intrării în Ierusalim, după arestarea, judecarea și condamnarea lui Iisus, aceleași mulțimi care-l aclamaseră cu câteva zile înainte, văzându-l umilit și batjocorit, uită repede binefacerile și minunile Sale și se aliază cu răstignitorii Lui strigând: "Răstignește-l." (Ioan 19,6). Chiar și Apostolii, înspăimântați și copleșiți de apropierea morții Sale, se clatină în credință.

Patimile Mântuitorului Hristos trebuiau să se întâmple, însă, ele nu au valoarea unui destin care lovește implacabil, pentru că atunci ele nu ar mai avea valoare de jertfă. Domnul a răbdat aceste patimi pentru că a acceptat să le rabde. A făcut-o de bună voie: "*Putere am să Îmi pun viața și putere am să nu Îmi pun viața pentru oile Mele*" (In 10,18). Nu neputința Sa și cuiele l-au ținut pe Domnul răstignit pe Cruce ci dragostea Lui pentru noi. A urcat de bună voie pe cruce și nu a coborât de pe ea până nu ne-a mântuit. Când lucrarea mântuitoare a patimilor Sale s-a împlinit a rostit: "Săvârșitu-sa!".

"Domnul Hristos a primit pătimirea din iubire. Pentru că Dumnezeu este iubire" spune părintele Teofil Părăianu. Din patimile Mântuitorului nostru Iisus Hristos se revarsă iubirea Lui.

Poate nu înțelegem de ce a fost necesar să se întrupeze Dumnezeu ca să ne răscumpere. Mântuirea noastră nu putea fi adusă de un simplu om, așa cum arată și Sfânta Scriptură: „*Nimeni însă nu poate să scape de la moarte nici să plătească lui Dumnezeu preț de răscumpărare*” (Ps. 48, 7), sau „*Cine este omul să trăiască și să nu vadă moartea și să-și izbăvească sufletul său din mâna iadului?*” (Ps. 88, 47). Numai și numai jertfa lui Iisus Hristos, Dumnezeu deplin și om deplin, are putere răscumpărătoare, pentru că Omul care a pățimit nu era numai om și de aceea patimile Sale au putere ispășitoare, iertătoare și mântuitoare. Doar pogorârea Lui la iad putea scoate de acolo toți dreptii lui Dumnezeu care așteptau de veacuri venirea Lui. În aceasta constă Taina Jertfei, Taina Crucii. Iar după ce a eliberat din iad pe cei închiși de veacuri, a înviat a treia zi pentru ca noi să avem certitudinea Învierii noastre. Învierea Mântuitorului Hristos este împlinirea nădejzii noastre în viața veșnică. Taina jertfei nu se termină

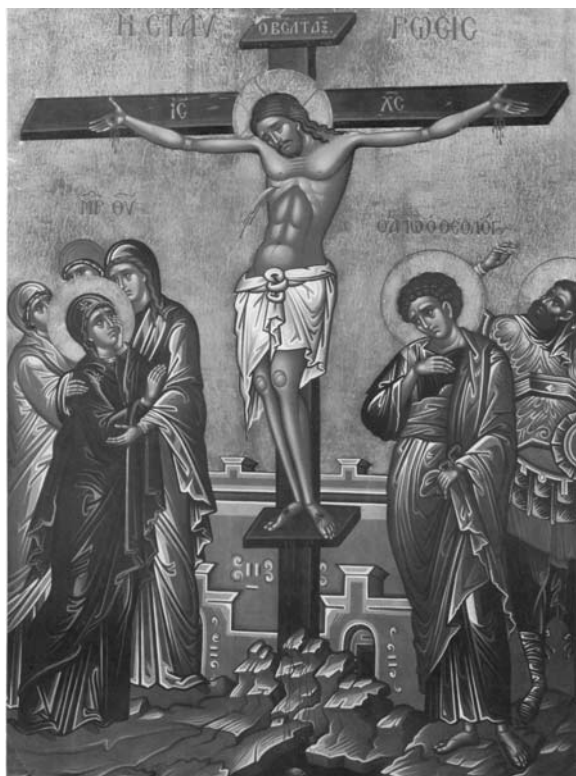
În momentul în care Domnul moare pe cruce, ci continuă în chip tainic, nevăzut și nesângeros cu fiecare Sfântă Liturghie. Cum anume s-au petrecut și se petrec acestea, sunt mai presus de mintea omenească și de aceea sunt Taine.

Taina Jertfei se împletește cu Taina Învierii în chip nedespărțit. "Prin Înviere se confirmă realitatea și calitatea Jertfei" spune părintele Teofil Părăianu. Crucea cuprinde și jertfa și Învierea. Ea reprezintă biruința prin jertfă. În acest sens noi cinstim Crucea Mântuitorului ca simbol al jertfei și Învierii, de fapt, ca simbol al iubirii lui Dumnezeu.

Înțelegerea Tainei Jertfei și a Învierii, atât cât este cu putință minții noastre omenești, este esențială pentru calitatea de creștin. Doar astfel vom înțelege de ce singur Domnul nostru Iisus Hristos este Mântuitorul și că scopul vieții noastre este mântuirea. Scara valorilor unui creștin trebuie să aibă pe primul loc mântuirea. Inima creștinului trebuie să dorească mântuirea și învierea, pentru a fi cu Hristos în veșnicie. Cel care ne-a iubit cu dragoste desăvârșită. Pentru că: "mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul său să și-l pună pentru prietenii săi. Voi prietenii Mei sunteți, dacă faceți ceea ce vă poruncesc" (In 15, 13-14).

În fața unei asemenea măreții și iubiri desăvârșite nu ne rămâne decât emoția adâncă, respectul profund și dragostea nețărmurită. De aceea noi creștinii ortodocși mărturisim "Crucei tale ne închinăm Hristoase și Sfântă Învierea Ta o laudăm și o mărim".

Daniela Bochiș

Lecture de l' Icône de la descente aux enfers

(Icône de la fête de Pâques)

Le saint et grand Dimanche de Pâques, nous célébrons la vivifiante Résurrection de notre Seigneur, Dieu et Sauveur Jésus-Christ. (Matines)

Le tropaire de la fête est très connu, nous le chantons à plusieurs reprises aux Matines, à la Liturgie de ce jour et pendant tout le temps pascal.

' Le Christ est ressuscité des morts, par la mort il a vaincu la mort, à ceux qui sont dans les tombeaux, il a donné la vie! (Tropaire)

Fête des fêtes, Pâques est le sommet de l'année liturgique, le cœur même du culte dans l'Église.

' Pâque, ta sainteté se révèle en ce jour à nos yeux : Pâque nouvelle et sacrée, Pâque mystique du Seigneur, Pâque vénérable, Pâque du Christ libérateur, Pâque toutimmaculée. Pâque à nulle autre pareille, Pâque des fidèles, Pâque nous ouvrant les portes du Paradis, Pâque dont tout fidèle reçoit la sainteté. (Matines)

La Résurrection est le fondement de la foi chrétienne : *' Si le Christ n'est pas ressuscité, notre foi est vaine + (I Co 15, 14)*. Les sources scripturaires et la littérature sont abondantes sur le sens de cette fête.

L'icône présentée ici est inspirée de l'école de Novgorod du 15e siècle et représente un texte apocryphe : l'évangile de Nicodème dans lequel on lit : *' Le Vivant, (le Christ) détenant la clé de la Mort et de l'Hadès... fit éclater les portes closes du Shéol... étendit la main, fit le signe de la croix sur Adam, remonta des Enfers; et tous les saints le suivirent. +* Bien qu'absente des textes inspirés, cette *' Descente aux Enfers +* est affirmée dans la Liturgie de saint Basile et dans le Symbole des Apôtres. On veut par là affirmer la véritable mort du Christ, contestée par les monophysites (ceux qui affirment que le Christ ne possède que la nature divine). La foi orthodoxe dit plutôt :

' Semblable aux hommes, semblable à l'état d'Adam avant la chute, l'Humanité du Christ, sans être mortelle, n'avait pas encore la puissance effective de l'immortalité. Mais acceptant sa propre mort librement le Christ assume la mortalité même. + (Evdokimov, P. 1972, p.265)

La résurrection du Christ est la victoire qui supprime la mort, le tropaire

' Adam a transmis la mort à tous ceux qui sont nés après lui, le Christ a donné la vie à tous ceux qui sont morts avant lui. *Homélie sur le Baptême)

C'est ce que nous affirmons aux Funérailles du Christ, au soir du Vendredi Saint :

' Tu es descendu sur terre pour sauver Adam, et ne l'y trouvant pas, ô Maître, tu es allé le chercher jusqu'aux Enfers. *Matines)

La tradition iconographique respecte le silence scripturaire, autant dans les Écritures inspirées que dans les textes apocryphes, sur l'instant de la Résurrection.

' Entre la descente aux Enfers et l'apparition du Christ ressuscité se place un mystère entouré de silence, absolument inaccessible au regard humain. * (Evdokimov, P. 1972, p. 274)

Au centre de l'icône, le Christ est entouré de la mandorle, cette figure circulaire qui désigne l'actualisation de la puissance divine et de la gloire immortelle du Sauveur. Il est vêtu de blanc, couleur de lumière et d'immatérialité, et il vient enfoncer les portes des Enfers qui prennent la forme de la Croix pour soutenir ses pieds. *' Tu l'établis sur l'oeuvre de tes mains, tout fut mis par toi sous ses pieds. * (Ps 8, 7)* Sous les portes, on voit tomber dans le vide les cadenas, les verrous, les clous et les pentures... qui gardaient captifs ceux qui étaient retenus prisonniers de la mort.

Il s'agit ici vraiment d'un instantané où le Christ est saisi dans sa descente, signifiée par le pan de manteau qui flotte vers le haut et en même temps le geste de sa remontée en tirant Adam par la main pour le sortir de la mort. Le nouvel Adam, premier né d'un ordre nouveau, le Christ vient donner la vie à tous ceux qui, par la faute d'Adam, avaient connu la mort.

' Au plus profond de la terre tu es descendu, tu as brisé les éternels verrous qui nous tenaient captifs... * (Matines)

Dans la main gauche, le Christ porte sa croix, instrument de sa mort mais aussi moyen du salut. Cette croix est déjà le critère du jugement par la présence de la balance — cette barre inclinée aux pieds de la croix. Le côté droit qui monte vers le haut désigne les sauvés placés à la droite du Fils de l'Homme et le côté gauche indique la direction de ceux qui seront condamnés. C'est par la croix que le Christ est glorifié : *' ... obéissant jusqu'à la mort et la mort sur la croix. C'est pourquoi Dieu l'a exalté et lui a*

donné le Nom qui surpasse tout autre, afin qu'au nom de Jésus tout genou fléchisse au ciel, sur terre et aux enfers... * (Ph 2, 8-9).

' Hier, avec toi, ô Christ, j'étais enseveli, avec toi je me réveille aujourd'hui prenant part à ta Résurrection; après les souffrances de ta crucifixion accorde-moi de partager la gloire du Royaume des cieux. * (Matines)

Et puisque cet événement touche l'univers en touchant le Christ, il apporte la joie parfaite.

Tous les dimanches à Matines nous chantons : *' Par la croix, la joie est venue dans le monde entier. L'ancien Adam illuminé par le nouveau peut désormais participer à la divinisation. Il réalise le plan de Dieu alors qu'il était voué à l'échec.*

' O Christ, vainqueur de l'Enfer, tu nous as tous ressuscités par ta sainte Résurrection : donne-nous un cœur pur pour te chanter et te glorifier dignement. * (Matines)

Ève aussi se relève, les mains recouvertes pour montrer la supériorité de Celui qui vient après elle, et prononce la phrase de Marie, la nouvelle Ève : *' Je suis désormais la servante de mon*

Seigneur. * Ainsi, en relevant les deux ancêtres de la première humanité, celle qui donne la mort, le Christ, premier-né d'entre les morts, apporte à toute l'humanité le don de la vie.

' De la mort célébrons la mise à mort, de l'Enfer la destruction, le début de l'éternelle vie, et chantons dans l'allégresse son auteur... * (Matines)

Deux groupes de personnages, de chaque côté du Christ, sont symboliques aussi. À droite, derrière Ève, c'est toute l'humanité issue d'elle (Ève veut dire mère des vivants). On trouve donc les principaux personnages du début de l'histoire juive, rappelés aux lectures des Vêpres du Grand Samedi, personnages importants dans le peuple élu pour préparer la venue du Messie: Noé, Abraham, Moïse, Daniel, Jérémie, Jonas.

' ...et le troisième jour, comme Jonas du poisson, ô Christ, tu es sorti du tombeau. * (Matines)

À gauche, derrière Adam, les prophètes messianiques. Au premier rang les rois David et Salomon, en vêtements royaux et couronnés. David *' le repentant* vient remettre toute la royauté au Christ, et Salomon, constructeur du Temple, vient reconnaître l'Auteur de l'Alliance. Ainsi, dans le Christ, l'humanité retrouve sa royauté perdue. Derrière eux, Élie et Jean le Précurseur. Élie parce qu'on croyait à son retour à la fin des temps, et Jean

qui répète ici ce qu'il avait annoncé : *'Voici l'Agneau de Dieu, celui qui ôte les péchés du monde.* (Jn 1, 29), Dans sa résurrection, le Christ est présenté comme la Descendance attendue par Israël et aussi comme celui qui reçoit et qui donne le véritable prophétisme, l'unique sacerdoce et la royauté des fils de Dieu.

Enfin, la terre ouverte par le passage du Christ laisse voir le trou béant et noir de la mort et vient raffermir notre espérance. La terre qui recouvrira nos corps ne sera plus jamais un empêchement à la Vie qui nous est promise.

'L'enfer ouvrit sa gueule, m'engloutit et se gonfla d'orgueil, insensé qu'il était! Mais le Christ y est descendu, et m'a fait revenir à la vie, lui, l'ami de l'homme. (Matines)

La terre qui croyait posséder les morts, tente de se refermer sur le Christ, elle s'assurerait ainsi la grande victoire. Mais voilà qu'au lieu de se refermer la terre forme trois pics d'un côté et deux de l'autre. Le cosmos tout entier vient affirmer la foi en un Dieu en trois Personnes et aux deux Natures dans le Christ comme nous le rappellent le *'dikiri* et le *'trikiri* de l'évêque (petits chandeliers portant deux et trois cierges qui se croisent utilisés par l'évêque pour bénir).

'O Père tout-puissant avec le Verbe et l'Esprit formant de trois personnes l'unité, Dieu suprême, en toi nous sommes sauvés. (Matines)

Ce jour de Pâques, c'est notre entrée anticipée dans la Parousie. C'est là que les effets de la Résurrection se manifestent. Nous y participons maintenant et c'est pourquoi nous chantons :

'C'est le jour de la Résurrection, en cette fête rayonnons, l'un l'autre embrassons-nous; du nom de frères appelons même nos ennemis, pardonnons à cause de la Résurrection afin de pouvoir chanter : Le Christ est ressuscité des morts, par la mort il a vaincu la mort, à ceux qui sont dans les tombeaux il a donné la vie. (Laudes)

Higoumène Cyrille Bradette

Învierirea – dar desăvârșit al lui Dumnezeu pentru viața lumii

Învățătura ortodoxă, fidelă Sfinților Părinți, stăruie asupra aspectului ontologic al Învierii lui Hristos, privind firea Lui omenească, cu răsfrângere asupra întregii firi omenești ca și asupra creației. Trupul înviat al lui Hristos este izvor de viață dumnezeiască în viața pământească a oamenilor, izvor de putere și de curăție, de pnevmatizare, pentru a ne menține și a spori în curăția care duce la învierea noastră. Se realizează un progres într-o transparentă și personalizare și întărire a persoanei noastre ca și o întărire a adevăratei comuniuni între noi și Dumnezeu și între noi înșine. Hristos, de la Întruparea Sa, împlinește întru Sine legătura dintre cer și pământ, ca temei al îndumnezeirii vieții noastre.

Prin Înviere, umanitatea lui Hristos a fost total străbătută de viața Duhului ; și ca om, Hristos îl are în mod deplin pe Duhul Sfânt în Sine, cum de fapt îl avea din veci, după Dumnezeire. După Înviere, Mântuitorul Hristos pătrunde cu trupul prin ușile încuiate, în încăperea unde se aflau Sfinții Apostoli, sau poate să se facă nevăzut din fața lor în Emaus (Luca 24, 31). În aceste arătări, Hristos iradiază din trupul Său celor din jur putere și slavă dumnezeiască și se face cunoscut, într-o transparentă luminoasă, care, de cele mai multe ori, covârșește trupul, și numai când voiește îl face vizibil, dar și atunci străluminat de puterea Sa divină ca persoană. Despre starea trupului înviat al lui Hristos vorbesc toți Sfinții Părinți și cântările Bisericii dreptmăritoare. „A înviat Hristos, să ne curățim simțirile!”, sună o astfel de cântare. Sfântul Chiril al Alexandriei spune: „A înviat Hristos călcând moartea ca și pe noi să ne izbăvească de stricăciune și să ne încredințeze să strigăm plini de bucurie: „Ai întors, Doamne, plânsul nostru întru bucurie și ne-ai îmbrăcat în veselie” (Ps. 29, 12).

Prin patimi și moarte pe Cruce, Hristos a restaurat și întărit firea Sa umană asumată, iar prin Înviere și înălțare la cer a înnoit-o total și a umplut-o de Duhul Lui. Umanitatea lui Hristos devine, prin Înviere, deplin transparentă pentru Duhul Sfânt și iradierea Duhului și a energiilor Sale se petrece bogat în cei ce participă la umanitatea Fiului lui Dumnezeu întrupat. Următorul moment mântuitor, Înălțarea Sa, a constituit îndumnezeirea supremă a umanității Lui, suprema sensibilizare și transparentă a acesteia pentru Tatăl ca și pentru oameni, în același timp. Actualizând și ca om, în mod deplin, comunicabilitatea Sa cu Tatăl și cu oamenii, Mântuitorul Hristos este, și pe scaunul slavei, Dumnezeu Omul, Unul din Treime, împărtaşind, prin umanitatea Sa

îndumnezeită, plenitudinea vieții în Biserică și în cei ce participă la viața și lucrarea acesteia ca Trup al lui Hristos.

Învierea din morți a Mântuitorului Hristos constituie arătarea vieții dumnezeiești în Trup, și anume a Cuvântului întrupat. Sfinții Părinți arată că Hristos nu a înviat dintr-o moarte care l-ar fi redus la totală neputință. El și-a manifestat puterea încă înainte de învierea cu trupul, în sfărâmarea porților iadului și în eliberarea de acolo a celor care au nădăjduit în Înviere mai înainte de venirea Lui. El învinge iadul cu sufletul Său omenesc, unit cu Dumnezeirea și de aceea nu poate fi reținut în iad ci scapă de el și prin puterea Lui dumnezeiască eliberează din iad și sufletele celor care au contemplat în Logosul vestit în Vechiul Testament intenția venirii Lui în trup.

În Hristos cel înviat este viața dumnezeiască pentru că în El este și moartea omului luat în el însuși iar amândouă aceste aspecte sunt active și în noi. „Noi totdeauna purtăm în trup moartea lui Hristos pentru ca și viața Lui să se arate în trupurile noastre” (II Cor. 4, 10). Din puterea morții dar și a Învierii Lui, murim păcatului și viem lui Dumnezeu. „Iar dacă Hristos locuiește în voi, trupul vostru este mort pentru păcat” (...) și dacă Duhul Celui ce a înviat pe Hristos din morți locuiește în voi (...) vii va face trupurile voastre” (Rom. 8, 10-11). Deducem de aici că trupul lui Hristos cel înviat este un trup ridicat la deplină transparență duhovnicească și, în această calitate s-a umplut de sfințenie, de îndumnezeire. Această sfințenie, transparență și îndumnezeire ni se comunică și nouă prin împărtășire de trupul Său și astfel, Învierea lui Hristos înseamnă nu numai o comuniune a Lui cu Tatăl ci și întrarea Lui în deplină comuniune de viață și de iubire cu noi. Această comuniune la început, pentru noi, virtuală, se actualizează prin sălășuirea lui Hristos prin Duhul Său în ființa noastră. Prin Înviere, prin faptul că trupul Lui, transparent și iradiant de iubire ne

pătrunde, Hristos ne devine propriu, cu sufletul și cu dumnezeirea din El, iar noi, la rândul-ne, devenim proprii lui Hristos, înduhovnicindu-ne, întrucât ne-am deschis lui prin credință și comuniune. Cei ce se află în strânsă comuniune de iubire cu Hristos, primesc prin Duhul Sfânt o extindere în viața și cunoștința lor, din extinderea vieții Fiului ca om, înaintând spre statura duhovnicească a lui Hristos. Viața lui Hristos înviat devine viața noastră și incoruptibilitatea trupului Său înviat lucrează în noi în vederea învierii noastre.

Mântuitorul Hristos ne înfățișează lui Dumnezeu Tatăl ca jertfe de bună mireasmă duhovnicească. El ne împărtășește renunțarea largă la orice egoism și ne face părtași cunoașterii lui Dumnezeu. Omul ce se împărtășește de roadele Învierii dobândește buna mireasmă a cunoașterii celei mai înalte de Dumnezeu, prin umanitatea lui Hristos.

Hristos cel Înviat este începutul creației celei noi, pentru că ne cuprinde în starea jertfită și în viața trupului Său în mod actual și avem împărtășire personală de El, care petrece în noi, sălășuit în ființa noastră.

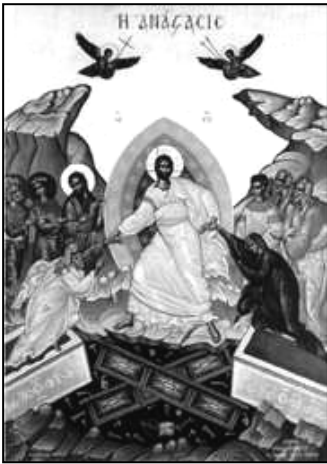
În perspectiva Învierii avem puterea spirituală să ducem adevărata luptă biruitoare împotriva patimilor, pentru sensibilizare, pentru transparență, pentru comuniune, pentru asemănarea cu Hristos Dumnezeu, care ne susține pe această cale.

Preot Nicolae Stoleru

(din vol. Pr. Nicolae Stoleru „Spiritualitatea Ortodoxă...”
ȘIBMBOR, București, 1991, pag. 61-63)

Învierea Domnului și Învierea noastră

Învierea din morți a Domnului nostru Iisus Hristos este cea mai importantă, mai înaltă și mai strălucitoare sărbătoare din tot calendarul creștin. Înainte de învierea Sa, Domnul mai înviase din morți pe fiica lui Iair, pe fiul văduvei din Nain și pe Lazăr. Acum, însă, este vorba de Învierea Celui ce a spus despre Sine : *"Eu sunt învierea și viața. Cel ce*

crede în mine, chiar de va și muri, va trăi" (Ioan 11,25), chezășia învierii noastre, după cum mărturisește Sfântul Apostol Pavel, *"Căci dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința noastră"* (I Cor. 15, 14).

Eu sunt Învierea și Viața ≠ Aceste cuvinte le-a rostit Mântuitorul către Marta, sora lui Lazăr, care se tânguia de moartea fratelui său. Iar Iisus, prin puterea Lui dumnezeiască, l-a readus la viață pe Lazăr. Mulți din cei care au văzut această minune au crezut în Iisus, încât, la intrarea în Ierusalim, mulțimile i-au făcut Domnului o primire rezervată numai împăraților (In. 12, 11-18).

Nu mult după aceea, Iisus însuși este prins, batjocorit, răstignit și îngropat, pentru ca a treia zi să învieze, eveniment ce a înflăcărat inimile a milioane și milioane de oameni vreme de aproape două mii de ani.

Ne putem întreba dacă există sau nu o diferență între învierea lui Lazăr - sau cea a fiicei lui Iair sau a tânărului din Nain - și Învierea Mântuitorului și în ce constă ea ?

Lazăr s-a întors la viața trupească obișnuită după ce s-a trezit ≠ din *'somnia morții'* ≠ trăind în același trup, iar după trecerea anilor murind ca oricare dintre noi. La învierea lui Lazăr, oamenii au ridicat piatra de pe mormânt și numai după aceea Iisus l-a înviat. Căci, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, *"în Dumnezeu viem și suntem"* (FA 17, 28). Tocmai această viață veșnică, deplin adevărată fără de moarte și fără de sfârșit, ni s-a descoperit, ni s-a dăruit și ni se dăruiește mereu în Iisus Hristos, în Învierea Lui. Trupul Lui îndumnezeit, pătruns de lumina dumnezeirii, are viață veșnică. De aceea Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, este viața veșnică și în El această viață veșnică ni se împărtășește tuturor.

Trupul înviat al Domnului este nevăzut, dar apare și dispare după voința Sa. După ce s-a arătat femeilor

mironosițe, Iisus intră în încăperea unde erau adunați ucenicii și iese de acolo, ușile fiind încuiate, apoi se arată pe drumul Smausului ucenicilor Luca și Cleopa ; în sfârșit, după opt zile, se arată și lui Toma (In. 20, 1-31; Lc. 24, 13-33). Deci, se arată cui voia și când voia. Trupul înviat este deci un trup înduhovnicit, părtaș la viața veșnică.

Sfântul Apostol Pavel, scriind corintenilor despre Învierea Domnului, arată că aceasta este începătura învierii tuturor, adică toți *'cei ai lui Hristos'* vom învia, vom avea trupuri asemănătoare cu cel al lui Hristos cel înviat. Căci a trebuit ca acest trup stricăcios să se îmbrace întru nesticăciune și acest trup muritor să se îmbrace întru nemurire. Atunci moartea va fi definitiv înfrântă și vom fi cu adevărat nemuritori, părtași și cu trupul la viața veșnică (I Cor. 15- 4-58).

Învierea este, așadar, schimbarea trupului obișnuit într-unul înduhovnicit, adică îmbrăcat în slava veșniciei. Începutul acestei schimbări s-a făcut prin Învierea Domnului. Prin harul lui Iisus Hristos cel înviat și înălțat de-a dreapta Tatălui, vom învia și noi - la vremea știută de Dumnezeu singur - și vom fi schimbați ca și El, adică vom avea trupuri duhovnicești, *'căci atunci când El se va arăta, vom fi asemenea Lui'* (I Ioan 3, 2). Mărturisind această credință în schimbarea trupurilor noastre, în învierea cea de obște, creștinii aduc spre pomenirea celor morți coliva, adică boabe de grâu. Căci, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, precum boabele de grâu se schimbă în spic, tot așa și trupurile noastre se vor schimba din trupuri muritoare în trupuri nemuritoare. Și atunci *'pururea cu Domnul vom fi'* ≠ întru slava Sa cea dumnezeiască.

Învierea Domnului - chezășia învierii noastre - să aducă tuturor Românilor, din Țară și din depărtări, bucurie, sănătate, pace, belșug și dragoste frățască.

HRIȘTOS A ÎNVIAT !

Pr. Prof. Dr. Cezar Vasiliu

Minunea Sfintei Lumini de la Ierusalim

„În Sâmbăta Sfântă, credincioșii se strâng în grupuri mari în biserica Sf. Mormânt, pentru că în această zi, foc se coboară din cer și aprinde lumânările din Biserică.” Rândurile acestea se pot citi în prospectele cu itinerarii de Paști din Țara Sfântă. **„Minunea Focului Sfânt”** este cunoscută de creștinii din Biserica Ortodoxă ca *„cea mai mare dintre toate minunile creștine”*.

Are loc în fiecare an, la aceeași dată, în același mod și în același loc. Nu este cunoscută nici o altă minune care să se întâmple cu atâta regularitate și pe o perioadă atât de îndelungată de timp; se poate citi despre ea în surse vechi din secolul al VIII e.n..

Minunea are loc în Biserica Sfântului Mormânt din Ierusalim, pentru milioane de credincioși locul cel mai sfânt de pe pământ. Biserica Sfântului Mormânt însăși este un loc enigmatic. Teologi, istorici și arheologi consideră că biserica conține atât Golgota (micul deal pe care a fost răstignit Iisus) cât și *„mormântul cel nefolosit”* din apropierea Golgotei unde a fost așezat trupul mort, așa cum scrie în Evanghelie. Este locul de unde creștinii cred că a înviat Iisus. Minunea poate fi urmărită de-a lungul secolelor în relatarile despre Țara Sfântă.

Starețul rus Daniel, în relatările sale, scrise între anii 1106-07, prezintă într-o manieră foarte detaliată *„minunea Luminii Sfinte”* și ceremoniile care o încadrează. El descrie cum Patriarhul se duce în capela Mormântului cu două lumânări stinse. Patriarhul îngenunchează în fața pietrei unde Hristos a fost pus după moarte și spune anumite rugăciuni, după care se întâmplă minunea. Lumina pornește din piatră - albastră, nedefinită, iar după puțin timp, aprinde candelile apropiate și cele 2 lumânări ale Patriarhului. Această lumină este Focul Sfânt și se răspândește la oamenii prezenți în Biserică. Ceremonia ce încadrează *„minunea Focului Sfânt”* este probabil cel mai vechi ritual creștin nemodificat, din lume. Din secolul 4 d.H. până în timpul nostru există surse care îi descriu puterea copleșitoare. Din aceste surse reiese clar că minunea s-a săvârșit în același loc, în aceeași zi de sărbătoare și în același cadru liturgic de-a lungul secolelor.

V-ați putea întreba dacă minunea a avut loc și în anul 1998? Ca să afla, am călătorit la Ierusalim spre a fi prezent la *„slujba în care apare Focul Sfânt”* și pot să mărturisesc că Minunea a avut loc, nu numai în Biserica primară și de-a lungul Evului Mediu, ci și în 18 aprilie 1998.

Patriarhul Ortodox al Ierusalimului, Diodorus I, este omul care intră în fiecare an în Mormânt să primească Focul Sfânt. A fost Patriarh al Ierusalimului începând din 1982 și deci un martor-cheie al Minunii. Înainte de ceremonia din anul 1998, Patriarhul ne-a primit în audiență și, am avut ocazia să vorbesc cu el despre Minune, pentru a ști exact ce se întâmplă în Mormânt și ce înseamnă minunea pentru viața lui spirituală. În plus, am fost admis, datorită intervenției sale, în balconul Bisericii Sfântului Mormânt, de unde am avut o vizibilitate bună asupra maselor ce erau adunate în jurul Mormântului în așteptarea Minunii Focului Sfânt. Dar ce se întâmplă exact în Biserica Sfântului Mormânt în Sâmbăta Paștelui? De ce acest eveniment are un așa de mare impact asupra Tradiției Ortodoxe? De ce pare să nu fi auzit nimeni din țările protestante și catolice despre această Minune?

Minunea se întâmplă în fiecare an în sâmbăta Paștelui Ortodox. (...) Data Paștelui Ortodox este fixată după calendarul iulian și nu după cel gregorian folosit în Occident, ceea ce înseamnă că Paștele Ortodox se sărbătorește, în mod normal, la o dată diferită față de cel protestant și catolic. De când Constantin cel Mare a construit Biserica Sfântului Mormânt, la mijlocul secolului IV, aceasta a fost distrusă de multe ori. Cruciații au construit biserica care se vede astăzi. În jurul Mormântului lui Iisus s-a înălțat o capelă mică cu două încăperi, o încăpere mai mică în fața Mormântului și încăperea Mormântului însuși în care nu încăp mai mult de 5 persoane. Această capelă este centrul evenimentului miraculos (...). Cine dorește să intre în biserică trebuie să ia în considerare cam 6 ore de așteptare. (...) Vin pelerini din toate părțile lumii, majoritatea din Grecia, dar, în ultimii ani, un număr din ce în ce mare din Rusia și fostele țări comuniste ale Europei de Est. Pentru a fi cât mai aproape de Mormânt pelerinii înnoptează în jurul capelei Mormântului, așteptând deja din Vinerea Sfântă. Minunea se întâmplă la ora 14, dar deja de la ora 11 biserica este plină și parcă în fierbere.

De la 11 și până la ora 13⁰⁰, creștinii ortodocși arabi cântă cu voce tare cântece tradiționale. Aceste cântece datează de la ocuparea Ierusalimului de către turci în secolul XIII, perioadă în care creștinii nu aveau voie să-și cânte cântecele decât în biserici. *„Noi suntem creștini, creștini am fost de secole și vom fi în veci. Amin.”* (...) Dar la ora 13⁰⁰ - cântecele amuțesc și se instalează liniștea, dar o liniște încărcată de tensiune în așteptarea manifestării mării puteri a lui Dumnezeu, la care vor fi martori.

La ora 13, o delegație a autorităților locale își face loc prin mulțime. Deși acești oficiali nu sunt creștini, ei sunt parte a ceremoniei. În timpul ocupației turcești a Palestinei, oficialii erau turci musulmani, astăzi sunt israeliți. De secole, prezența lor a fost integrată în ceremonie, ei reprezentându-i pe romanii din timpul lui Hristos. Evanghelia relatează despre romani că au pecetluit piatra de la gura Mormântului pentru ca nu cumva discipolii Săi să-l fure trupul și să-l anunțe Învierea. În același mod, oficialitățile israeliene vin în Sâmbăta Paștelui și pecetluiesc Mormântul cu ceară. Înainte de a pecetlui ușa, obișnuiesc să intre în Mormânt pentru a controla dacă există surse ascunse de foc, care ar putea produce Minunea prin fraudă. (...)

Mărturia Patriarhului

După ce Mormântul a fost controlat și sigilat, toată Biserica, cântă "Kyrie Eleison" (Doamne miluiește!). La 1:45 p.m. apare Patriarhul și, însoțit de o procesiune numeroasă, înconjoară Mormântul de trei ori, timp în care este fără veșmintele sale liturgice, având doar un veșmânt alb, ca semn de umilință în fața atotputerniciei lui Dumnezeu căreia îi va fi martor. Toate candelile au fost stinse noaptea trecută și acum se sting și restul luminilor artificiale așa încât Biserica este învăluită cu totul în întuneric. Cu două lumânări stinse, Patriarhul intră în capela Sf. Mormânt, întâi în camera mică din fața Mormântului, apoi în interiorul acestuia. Nu este posibil să urmărești ce se întâmplă înăuntru, așa ca l-am întrebat pe Patriarhul Ierusalimului Diodorus despre aceasta:

"Preafericirea Voastră, ce se întâmplă când intrați în Sf. Mormânt?"

"Intru în Mormânt și îngenunchez cu frică sfântă în fața locului unde a zăcut trupul lui Hristos după moarte și de unde a înviat. Rugăciunea în Sf. Mormânt este pentru mine un moment foarte sfânt, într-un loc foarte sfânt. De aici a înviat cu slavă Domnul și de aici și-a răspândit Lumina în lume. Apostolul Ioan scrie în primul capitol al Evangheliei sale că Iisus este Lumina lumii. Îngenunchind în fața acestui loc unde El a înviat din morți suntem aduși în imediata apropiere a Învierii Sale slăvite. Catolicii și protestanții numesc biserica aceasta Biserica Sf. Mormânt. Noi o numim Biserica Învierii. Învierea este pentru creștinii ortodocși centrul credinței. Prin Învierea Lui, Hristos a câștigat victoria finală asupra morții, nu doar asupra morții Sale, ci și asupra morții celor ce sunt aproape de El.

Nu cred că este o întâmplare că Focul Sfânt apare exact pe locul acesta. La Matei 28: 3 se spune că atunci când Domnul a înviat din morți, a venit un înger îmbrăcat într-o lumină înfricoșătoare. Cred că lumina care a învăluit Îngerul la Învierea Domnului este aceeași cu lumina care apare miraculos în fiecare Sâmbătă de Paște. Hristos vrea să ne

readucă aminte că Învierea Sa este o realitate nu doar un mit. El a venit cu adevărat în lume pentru a se aduce pe Sine jertfă, ca prin moartea și Învierea Sa omul să se poată reuni cu Creatorul său.

Îmi găsesc drumul prin întuneric în camera interioară unde cad în genunchi. Aici spun anumite rugăciuni care ne-au fost transmise de-a lungul secolelor și după aceea aștept. Câteodată aștept câteva minute, dar, în mod obișnuit, minunea se întâmplă imediat după ce am spus rugăciunile. Din mijlocul pietrei pe care a fost culcat Iisus se revarsă o lumină nedefinită, în mod normal cu o tentă albăstrie dar culoarea se poate schimba și lua multe nuanțe. Nu poate fi descrisă în cuvinte omenești. Lumina răsare din piatră ca și ceața care se ridică deasupra unui lac, piatra pare fi acoperită de un nor, dar este lumină. Ea se comportă diferit în fiecare an. Uneori acoperă doar piatra, alteori luminează tot Mormântul, așa încât oamenii de afară văd Mormântul plin de lumină. Lumina nu arde! - niciodată nu mi-am ars barba în toți cei 16 ani de când sunt Patriarh al Ierusalimului și am primit Focul Sfânt. Lumina are altă consistență, diferită de lumina focului care arde în candelă. La un moment dat, Lumina se înalță și formează o coloană în care focul este de natură diferită, așa ca pot aprinde lumânările mele de la Ea. După ce am primit flacăra, ies și dau Focul întâi Patriarhului Bisericii Ortodoxe Armene, apoi Patriarhului Copt și după aceea tuturor celor prezenți în Biserică."

Cum trăiți dumneavoastră minunea și ce înseamnă ea pentru viața dumneavoastră spirituală?"

"Minunea mă atinge profund în fiecare an. De fiecare dată ea este un nou pas spre transformarea mea. Pentru mine personal este o ușurare foarte mare să văd credințioșia lui Hristos față de noi, pe care o arată, dându-ne Focul în fiecare an, în ciuda păcatelor și greșelilor noastre. Trăim multe minuni în Bisericile noastre și minunile nu ne sunt străine. Adeseori plâng icoane când cerul vrea să arate că ne este aproape. De asemenea, avem Sfinți pe care Dumnezeu îi înzestrează cu multe daruri duhovnicești. Dar nici una dintre minunile acestea nu este atât de pătrunzătoare și nu are o încărcătură simbolică atât de mare pentru noi ca Sfântul Foc. Această minune este aproape o Taină. Face Învierea lui Hristos atât de prezentă și aproape de noi, ca și cum s-ar fi întâmplat acum câțiva ani."

În timp ce Patriarhul este în capelă îngenunchind în fața pietrei, afară este întuneric, dar departe de a fi liniște. Se aude un murmur puternic și atmosfera este foarte tensionată. Când Patriarhul iese cu lumânările aprinse, strălucind puternic în întuneric, un strigăt de bucurie se aude în Biserică(...).

Miracolul nu se limitează doar la ceea ce se întâmplă în interiorul Mormântului unde se roagă Patriarhul. Mai semnificativ este, poate, faptul că există relatări potrivit

căroră Lumina apare și în afara Mormântului. În fiecare an, mulți credincioși declară că Lumina a aprins de la sine lumânări pe care le țineau în mână. Toată lumea așteaptă în Biserică cu lumânări în mână în speranța că s-ar putea aprinde spontan. De multe ori, candelă stinsă se aprinde de la sine sub ochii pelerinilor. Flacăra albastră poate fi văzută deplasându-se în diferite locuri din Biserică. Un număr de declarații semnate de pelerini ale căror lumânări s-au aprins spontan atestă adevărul acestor întâmplări. Cine trăiește de aproape minunea aprinderii lumânărilor sau vede Lumina albastră, de obicei părăsește Ierusalimul total schimbat și pentru toți care iau parte la acest eveniment există un "înainte" și "după" minunea Sfântului Foc de la Ierusalim.

Se poate pune întrebarea de ce Minunea Focului Sfânt este aproape necunoscută în Vest. În zonele protestante acest lucru poate fi explicat, într-o anumită măsură, prin faptul că nu există o adevărată tradiție a minunilor; oamenii nu prea știu în ce "sertar" să le încadreze și nici ziarele nu le acordă prea mult spațiu. Dar în Tradiția catolică există un interes mare pentru minuni. Și totuși de ce este aproape necunoscut Sfântul Foc? Responsabilă pentru această situație este politica bisericească. Doar Bisericile Ortodoxe iau parte la ceremoniile care încadrează Minunea. Se întâmplă doar de Paștele Ortodox, fără prezența vreunei autorități bisericești catolice. Pentru anumiți ortodocși aceasta dovedește că Biserica Ortodoxă este singura Biserică legitimă a lui Hristos pe Pământ, iar acest punct de vedere cauzează anumite neînțelegeri în Biserica catolică.

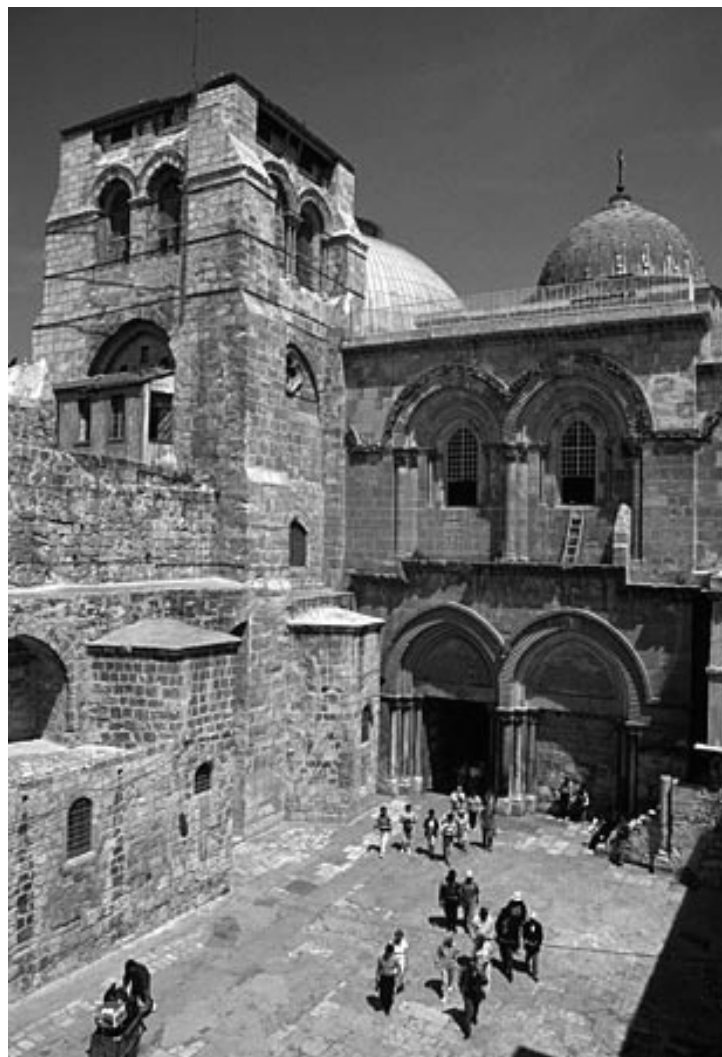
Ca și în cazul altor minuni, există oameni care cred că Minunea Focului Sfânt nu este altceva decât o înșelăciune și o "capodoperă" de propagandă ortodoxă. Cred că patriarhul are o sursă de foc în interiorul Mormântului. Acești critici sunt însă confrunțați cu o serie de probleme. Chibriturile și alte surse de foc sunt o invenție relativ recentă. Doar cu câteva sute de ani în urmă aprinderea unui foc dura mai mult decât cele câteva minute pe care Patriarhul le petrece în Mormânt. S-ar putea replica, faptul că este posibil să existe o lampă cu ulei care să ardă în interiorul Mormântului dar, autoritățile locale au controlat Mormântul și nu au găsit nici o sursă de foc. Totuși cel mai puternic argument împotriva unei înșelăciuni nu sunt declarațiile Patriarhilor. Adevăratele provocări pentru sceptici sunt miile de declarații, independent date de pelerini ale căror lumânări s-au aprins spontan, fără vreo posibilă explicație.

În conformitate cu investigațiile noastre, nu a fost niciodată posibilă filmarea unor lumânări sau candelă aprise spontan. Eu sunt totuși în posesia unei secvențe video filmate de un tânăr inginer din Betleem, Souhel Nabdiel. Domnul Nabdiel a fost prezent la ceremonia Focului Sfânt încă din copilărie. În 1996, a fost rugat să filmeze ceremonia de la balconul Bisericii. Împreună cu el, la balcon, erau o

călugăriță și încă 4 credincioși. Călugărița stătea în dreapta domnului Nabdiel. Pe video se vede cum filmează mulțimile de jos. La un moment dat, toate luminile se sting; este momentul în care Patriarhul intră în Mormânt. În timp ce Patriarhul este încă în Mormânt, se aude un strigăt de surpriză de la călugărița care stătea lângă Nabdiel. Camera se clatină și se aud voci agitate ale celorlalți de la balcon. Camera se întoarce acum către dreapta unde este probabil să se descopere cauza agitației. O lumânare mare ținută în mâna călugăriței ruse ia foc în fața tuturor acestor oameni, înainte ca Patriarhul să iasă din Mormânt. Cu mâinile tremurânde aceasta ține lumânarea în timp ce își face iarăși și iarăși semnul Crucii în fața manifestării Puterii la care a fost martoră. Acest video este cea mai apropiată înregistrare a Minunii.

Niels Christian Hvidt

(din articolul publicat în "Berlingske Tidende" 15.09.98 - sursă Internet)

Pridvor românesc de Înviere, azi și altădată

Astăzi clopote și toacă, soare și lună, munți și câmpii proiectează grandioasa armonie cosmică și se alătură sufletelor noastre care exclamă cu simțire: „Veniți să ne închinăm Sfintei Învieri a lui Hristos!”.

Astăzi chiar sufletele cele mai împietrite nu pot să nu se cutremure până în străfunduri și să nu se bucure căci porțile veșnice ale Împărăției lui Dumnezeu se deschid larg și prin ele pătrunde Hristos Cel Înviat întru slavă.

Ce frumos simte unul din clasicii literaturii române, Alexandru Vlahuță, menirea Domnului Hristos, Cel întrupat la început de istorie și înviat, la apoteoză de istorie:

El n-a venit să răzvrătească
Nu vrea pieirea nimănu.

.....
El a venit s-aducă pacea
Și înfrățirea tuturor.

Mai apoi același poet exclamă, plin de adorație:
„Cât bine, câtă fericire
Și câtă dragoste-a adus!”.

Cum s-ar putea răspunde dragostei jertfelnice a lui Hristos, pentru lume, altfel decât prin dragoste? Să ne gândim că Iisus s-a întrupat, a pățimit, s-a răstignit și a înviat, din dragoste pentru omenire și pentru mântuirea sa. Și noi, să nu uităm să dăruim lui Hristos un strop de iubire. Este adevărat, cu puțina iubire din sufletul nostru nu-l putem cuprinde pe Iisus, care este necuprins, dar putem cuprinde cu ea pe toți frații și surorile noastre, de la un capăt la celălalt al pământului.

Să ne rugăm cu credință Mântuitorului Hristos să ne unească în dragostea Sa mare, în noaptea în care cerurile slobozesc miriade de coruri îngerești. Ocolind biserica, cerurile parcă ni se alătură, aplecându-se peste umărul nostru, ca să ne aprindă candelă de lumină în suflet. Un cerc cosmic de inimi aprinse înconjură bisericuțele noastre, învăluite ca o centură de foc, de puzderia picurilor de aur ale lumânărilor. Versurile lui Coșbuc ne revin în minte mișcător:

Și pace-n cer și pe pământ
Biserica din deal, de sus
Răsuflul cald al primăverii
Și astăzi plină de lumină

Adus-a zilele Învierii.

.....
Și liniște și în altar
O, cât e de frumos în sat!
Cântarea-n stihuri repetate
Creștinii vin pe rând din vale
Departa până-n văi străbate
Și doi de se întâlnesc în cale
Și clopotele cântă rar.
Își zic: Hristos a înviat!

(La Paști)

Apoteoza acestor momente o întruchipează
poetul C.Z. Buzdușan în versurile:

Și când altarele sfințite își deschid vechile lor
porți

Și într-un gând întreg pământul: A înviat
Hristos din morți!

***

Dintotdeauna românii au sărbătorit bucuriile
Învierii cu multă însuflețire și cu adâncă luare aminte
creștinească.

A fost însă o vreme când atmosfera sărbătorilor
de Paști era doar un vis pentru românul creștin aflat în
suferință și cu libertatea încătușată. Poate că pentru
nimeni alții decât pentru cei încarcerati bucuria pascală
a reprezentat o trăire deosebită în suflet și întărire în
credință. Mulți dintre ei transfigurau realitatea dură din
jurul lor și se refugiau în amintirea vremurilor când
erau în libertate, așa cum mărturisește cunoscutul poet
al închisorilor Radu Gyrgy, în poezia „Denie”:

Și primăvara parcă era alta,
Curgăa și luna altfel pe zăplaz

.....
Iisus venea cu roua în potire,
Priveam adânc în ochii lui adânci
Și înviam în orice răstignire,
Cu rugă-n fața crucilor de-atunci.

Prezența lui Hristos în lumea închisorilor are o
semnificație ce aureolează elementul creștin, de credință,
pentru că Hristos nu era înțeles doar ca putere
dumnezeiască ci și ca omul care a îndurat suferința
pământească și moartea, eliberator și expiator, pentru
dreptate și adevăr. Iisus devine simbolul rezistenței
impotriva Răului din infernul întemnițatilor politici, a
cărora dreaptă nevinovăție nu era recunoscută, ca și
altădată lui Mesia, de către fariseii și cărturarii
sinedriului iudaic.

Și cum puterea credinței era mare în închisori,
Iisus venea să dea pildă de răbdare și îndurare a

suferințelor, de iertare și nădejde în biruința Binelui. Frate de suferință cu deținuții, Iisus este, în lirica de temniță, Cel care mângâie și aduce ușurare în calvarul detenției.

Pentru cei cărora suferințele îndurate le secaseră încrederea în oameni, nu rămânea decât credința în Dumnezeu. Hristos Dumnezeu era chemat în suflețe ca izbăvitor de îndoieli, de chinuri trupești și sufletești, mai ales la sărbătoarea Învierii.

Cu resemnare și nădejde că Sfânta Înviere va aduce alungarea chinurilor, Sergiu Mandinescu scrie :

„Ah, Doamne! Iată-mă aici la ceasul comorilor
Îmbrățișându-mi durerea sub lespezi de patimi și chin

Aștept Învierea, aștept Arhanghelul zorilor,
În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului
Duh. Amin” (Amin)

În Săptămâna Patimilor, cu gândul la Cel ce a pățimit pentru izbăvirea noastră din păcat, Zăhu Pană scrie :

„De-acum vei părăsi grădina vieții
și n-ai gustat din ea un singur pom :
Tot greu renunți la anii tinereții,
Chiar dacă ești și Dumnezeu și om.” (Ghetsimani)

Durerea fiecărui întemnițat este mare dar ea se amplifică la gândul suferințelor întregului neam românesc, pentru care se roagă astfel Vasile Pânzaru:

„Coboară Iisus și stinge
Păcatele neamului meu
Pe crucea Ta plină de sânge
Stă tare credința mereu” (Rugă subterană)

În vijorul ocărilor și suferințelor, Nichifor Crainic înalță o „Rugă pentru pace”

Înalță-mă Doamne la cereasca Pace
Că tu ești de-a pururi neclintitu-mi crez,
Dragostea de care nu mă-ndestulez
Și nădejdea care de lut mă dsesface
Și mă-nalță Doamne la cereasca Pace!

Într-o tot așa de fierbinte rugăciune Radu Gyr îl întâlnește în vis pe Iisus :

Azi noapte Iisus mi-a intrat în celulă.
O, ce trist și ce-nalt părea Christ!
Luna venea după el în celulă
Și-l făcea și mai înalt și mai trist.

.....
Când m-am trezit din afunda genună
Miroseau paiele a trandafiri
Șram în celulă și era lună
Numai Iisus nu era nicăiri ...

Unde ești, Doamne ? Am urlat la zăbrele,
Din ceruri venea fum de cățui ...
M-am pipăit ... și pe mâinile mele
Am găsit urmele cuielor Lui”

În Noaptea Sfântă a Învierii Andrei Ciurunga se rostește mișcător :

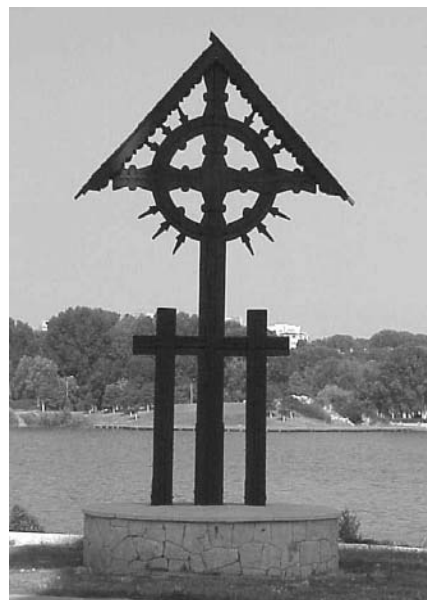
„Un înger alb sau liniștea s-aude ?
Se-mbracă-n aur noaptea și-n mister.
Abia sunându-și lanțurile crude
Se-nalță toată temnița la cer” (Înviere)
Și tot el reliefează marele reazem al credinței,

pentru vremea restriștilor sale și ale tuturor jertfiților
pentru dreptate și adevăr :

„Cu lacrimi punem stavilă genunii
Din lacrimi înviem mereu
Și împletind din lacrimi funii
Așa ne priponim de Dumnezeu” (Lacrimi)

Fără această „priponire” de Dumnezeu ne-ar fi greu, nouă celor de astăzi, să imaginăm, să înțelegem și să retrăim clipele acelea sfinte în care miile de deținuți, de la Gherla și din alte închisori cântau, „Hristos a înviat”, în spatele gratiilor și obloanelor zăvorâte, sub ploaia de înjurături a temnicerilor, neputincioși în fața tăriei de credință și de îndurerată bucurie a celor trudiți și răstigniți. Prin jertfele lor, Dumnezeu ne-a dăruit învierea întregului neam românesc.

Prof. Elena Neacșu

„Lumina lui Hristos luminează tuturor” !*

În casa părinților mei se vorbea totdeauna numai de bine de fratele tatei, pe care nu-l văzusem niciodată, în prima copilărie. Mă apropiam de vârsta de 7 ani și urma să merg la școală. Aflasem că fratele tatei ar urma să vină de undeva de departe, unde stătuse la închisoare și suferise mult prin locurile pe unde se perindase, vreme de aproape 15 ani, și ca are să vină să locuiască la noi. Suflul meu de copil înțelesese din vorba șoptită, din tonul scăzut și rezervat al conversației că de data asta era vorba de ceva mai deosebit și mai tainic, încărcat de o bucurie gravă.

Așteptam să-l văd pe acest unchi al meu. Și în sfârșit, în una din zile, ai mei s-au dus să-l aștepte la gară.

Amănuntele întâmpinării mi s-au șters din memorie. Îmi amintesc doar că era foarte înalt și slab, cum nu mai văzusem până atunci și avea peste haine un ilic cu totul nepotrivit și foarte scurt, care se termina mult prea sus deasupra mijlocului. Așa l-am cunoscut pe unchiul meu.

Mai târziu, fratele tatei avea să fie cel care se juca adesea cu mine, mă învăța să deosebesc felurite plante și să le numesc, chiar după numele lor latinesc. Îmi povestea de asemenea întâmplări pline de haz trist, din închisorile pe unde trecuse și despre suferința și solidaritatea celor care, din diverse motive, și-au petrecut ani buni din viață după gratii, unii nemaiîntorcându-se acasă niciodată.

Am aflat astfel că în unele închisori era cumva mai bine decât în altele, cele în care erai scos la muncă: în mină sau la carierele de piatră, la recoltatul stufului și alte munci de felul acesta. Aveai o normă de făcut și, dacă reușeai să o îndeplinești, primeai rația ta de mâncare, uneori și un supliment, aveai dreptul ca o dată pe lună să trimiți acasă o carte poștală și să primești, din când în când, câte un pachet iar seara puteai să schimbi o vorbă cu colegii de celulă.

În celelalte locuri de detenție era mai greu. Obligat la izolare strictă, separat de lumea din care veneai, erai aruncat într-o cu totul altă lume: o lume plină de suferinți și de îndoieli în care lunecai cu o ușurință inimaginabilă în deznădejde. Numai strunirea minții și credința în Dumnezeu te mai puteau salva de la disperare și nebunie. Celula rece și umedă, patul de scândură și becul din mijlocul camerei erau tot universul tău. Aici începeai să înveți să vorbești doar în gând. Lumina zilei nu-ți mai lumina nici ochiul și nici sufletul, începeai să pierzi noțiunea timpului: zilele și orele nu mai aveau nici un sens și nici o dimensiune. Ar fi putut intra toate unele în altele și invers, fără nici o greutate, căci aici guvernau alte legi, care se nășteau și trăiau din întunecimea pereților reci ai celulei. Singura fereastră dădea tot spre interior și era vizeta de control de la ușă, pe

care gardianul o trăgea, pentru ca doi ochi cercetători să apară pentru câteva secunde în deschizătura astfel creată și să dispară la fel de repede cum apăruseră. Apoi pașii gardianului depărtându-se...

Într-o vreme, cu mult patos și potopit de dureroase amintiri, unchiul meu mi-a povestit cele ce urmează

“ -Tu!” ușa se deschise și în dreptul ei gardianul din tură îmi făcu semn să ies.

“ - Du-te și fă curățenie în biroul meu da’ curățenie, mă! mă înțelegi? să nu mai rămână nimic!”

Am intrat în birou și am început să strâng și să așez toate la locul lor, așa cum credeam că ar fi mai bine. Pe masă erau câteva resturi de mâncare: o felie de pâine și un măr. Mi-a fost frică să le ating. Am strâns totul împrejur și am raportat că e gata. Gardianul, care până atunci stătuse afară, la ușă, a intrat și-a aruncat o privire și mi-a zis pe un ton neutru: “ - Nu e bine. Ți-am spus să faci curățenie, să strângi totul. “M-am întors nedumerit. Nu înțelegeam ce-ar mai fi trebuit să fac și îmi sfredeleam mintea să înțeleg ce voia de la mine.

Vocea gardianului de pe hol s-a auzit din nou: “ - Hai, mai repede! Strânge totul și gata!”

Ochii mi-au căzut din nou pe felia de pâine și pe mărul tot mai ispititor. Dacă mă încercă? Mi-am zis în gândul meu: “ Ce-aș putea păți la urma urmei? Ce rău mai mare mi s-ar putea întâmpla?” Am luat felia de pâine și mărul și le-am vârat în buzunar.

Am ieșit. Gardianul și-a aruncat din nou privirea și cu o voce mulțumită, de data aceasta, mi-a zis:

“ - Acum e bine. Te întorci în celulă.”

Am răsuflat ușurat. Am mulțumit în gând lui Dumnezeu pentru darul pe care l-am primit în acea zi.

Din clipa aceea o înțelegere tacită s-a stabilit între mine și acel gardian care, prin gestul lui, în condițiile de atunci, își puna în pericol și slujba și libertatea. De ce m-a ales pe mine? Poate că eram slab de tot, poate că arătam rău

Nu mă mai gândisem de mult timp cum arăt și starea mea fizică nu mă mai preocupa aproape deloc. Pentru o clipă mi-am privit totuși mâinile și picioarele, m-am uitat la peretele din față, ca la o oglindă murdară, de parcă aș fi putut să mă văd în el și efortul acesta parcă m-a obsesat. Instinctiv mi-am îndreptat gândul în altă parte. Știam că venise primăvara. Aș fi vrut să mă pot bucura de lumina și căldura soarelui, pe care îl bănuiam a fi afară. Imagini din copilărie, cu gârla din apropierea casei, cu apa repede, umflată de topirea zăpezilor și sclipind nebunește în bătaia puternică a soarelui, mi-au venit imediat în minte. În ce zi ‘om fi azi? Paștele trebuie să fie aproape!

M-am hotărât să profit de prima ocazie când noul meu prieten va veni singur să-și facă rondul și să-l întreb

În ce zi suntem și când cade Paștele, ca să pot cânta și eu atunci, doar în gând, cu toți creștinii de pe pământ: "Hristos a înviat!" Gândul acesta m-a bucurat și m-a înviorat. Da! Asta am să fac. Îmi găsisem în sfârșit ceva la care mă puteam gândi cu bucurie, ceva care îmi desmortise sufletul. Gândul acesta, așa de mic și de simplu, mi-a umplut zilele următoare în totalitate. Era ca pregătirea pentru o lungă și frumoasă călătorie, în care totul trebuia pregătit dinainte cu grijă, nimic nu trebuia uitat, nimic nu trebuia lăsat la voia întâmplării. Frenesia aceea specifică, dinaintea unei plecări în călătorie, mă prinsese deja și mă simțeam bine. Eșecul și eventualele consecințe nu intrau deloc în calculele mele. Cei dragi, de acasă, vor fi cu siguranță la biserică în noaptea Învierii. Ne vom ruga deci împreună. Gândul acesta m-a adus să-mi joace ochii în lacrimi de bucurie.

Următoarea mea întâlnire cu gardianul a fost scurtă. M-am asigurat, după zgomotul pașilor, că nu e însoțit și am anunțat că am ceva de raportat.

Astfel am aflat în ce zi suntem. Până la Paște mai erau mai puțin de două săptămâni.

Apoi vocea gardianului, și așa șoptită, a continuat, coborând și mai mult tonul:

"- În noaptea de Paști sunt de serviciu. Când va fi miezul nopții voi trece și îți voi bate de trei ori în ușă. Așa vei ști că a venit ceasul în care Domnul a înviat." Am amuțit de bucurie.

"- Am să-ți aduc o lumânărică, un chibrit și o carte de rugăciuni" a mai zis el

Pentru lumânare și chibrit am acceptat imediat. Dacă m-ar fi prins cineva aș fi putut găsi o explicație oarecare, aș fi putut lua totul asupra mea. Cartea de rugăciuni, însă, dacă ar fi fost descoperită, ar fi fost probabil obiectul unei anchete cu urmări greu de prevăzut. Așa că i-am mulțumit și l-am rugat să nu-mi aducă decât un capăt de lumânare și un chibrit. Trecusem, în plimbările mele prin temnițele comuniste, de mai multe ori pe la 'neagra' așa cum numeam noi locul de pedeapsă, la care erai trimis pentru așa zisele abateri de la regulament. Știam de prin alte închisori pe unde trecusem, că tănuirea existenței unui ac de cusut, al unui petic de hârtie sau al unui ciot de creion erau delict grave. Ele se pedepseau cu zile grele, petrecute în frig și umezeală, într-un beci întunecos, fără pat și fără saltea, unde, din timp în timp, gardianul de serviciu trecea să arunce, printre înjurături, și câte o găleată de apă rece, care să te împiedice să te așezi și să te odihnești. Apoi bătaia, privarea de hrană, pe toate le aveam proaspete în minte. Diferența era că acolo, după ispășirea pedepsei, te așteptau camarazii de celulă cu o bucată de pâine, pe care fiecare o pune de o parte, pentru tine, economisind din propria lor rație de mâncare. Te așteptau cu îmbărbătările și cu toată căldura lor sufletească. Aici eram însă singur.

Zilele următoare am rămas parcă mai tăcut în sufletul meu și mai îngândurat. Parcă abia acum realizăm dimensiunea celor petrecute și îndoiala începuse să se strecoare, pentru ce motiv, nu știu, în sufletul meu. Ajută-mă Doamne!

Înainte de Paști am primit lumânărica și cutia de chibrituri, pe care le-am ascuns imediat cu grijă. Apoi, în zilele care au urmat, am așteptat cu nerăbdare clipa.

În noaptea Paștelui am auzit ecou de pași apropiindu-se și apoi trei bătăi ușoare în ușă. Era miezul nopții de Paști.

Singurul loc din toată celula, unde te puteai ascunde de ochii iscoditori ai celui care ar fi vrut să arunce o privire înăuntru, era chiar la baza ușii. Pe deschizătura îngustă, lăsată de vizetă, se putea face roată cu privirea în toată celula dar nu se putea privi și spre partea din jos a ușii. Acesta era singurul loc ferit de indiscreta privire a gardianului. Chiar dacă cineva ar fi deschis, pe neașteptate, vizeta și ar fi vrut cu tot dinadinsul să coboare cu privirea și aici, chiar dacă și-ar fi lipit pentru aceasta fața și nasul de ușa groasă, tot n-ar fi reușit.

În noaptea aceea sfântă, am îngenunchiat și, ghemuit, m-am lipit de ușa rece. Am aprins lumânarea și am început să cânt în gând: "Hristos a înviat din morți/ Cu moartea pre moarte călcând/ Și celor din morminte viață dăruindu-le". Cuvintele acelea tăcute se unduiau acum ca o mare liniștită, ca o pălpăire de lumânare, ca o legănare de cădelniță. Frigul, umezeala, amărăciunea, suferința își pierduseră importanța. Flăcăruia lumânării concentra acum în bobul ei mic de lumină și gândul și lacrima de bucurie și speranță și iubirea pentru cei de acasă și credința în ajutorul lui Dumnezeu și izbânda asupra nedreptăților acestei lumi "Biruință binecredincioșilor creștini!"

Peste câteva zile aveam să mă întâlnesc din nou cu gardianul.

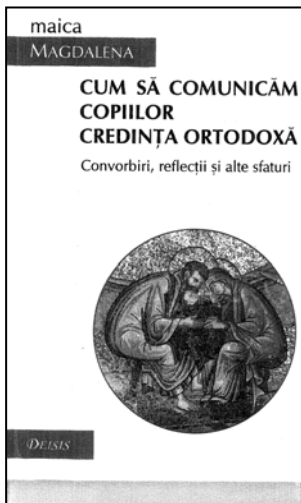
"- Mulțumesc pentru tot ce ai făcut!" am zis și am adăugat: "- Să știi că am aprins lumânarea pe care mi-ai dat-o, m-am așezat în genunchi lângă ușă și m-am rugat și am cântat în gând."

"- Să știi că de partea cealaltă a ușii, și tot în genunchi și în gând, am stat și m-am rugat și eu", a venit răspunsul gardianului.

Acum, când îmi reamintesc acestea, mă cutremur de emoție și îmi vin în minte cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos care spune: "unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și eu în mijlocul lor" (Matei 18,20). Iată, în acea noapte, Dumnezeu l-a trimis și pe cel de al doilea iar Hristos Cel înviat a coborât și a stat în mijlocul nostru

Simțind românește

Rândurile de față sunt o meditație prilejuită de lectura unei cărți cuprinzând *convorbiri, reflecții și sfaturi*, transmise spre folosul nostru de către Maica Magdalena care viețuiește în mănăstirea ortodoxă „Sfântul Ioan Botezătorul” din Essex (Anglia). Cartea se numește *„Cum să comunicăm copiilor credința ortodoxă”* - Ed. Deisis, Sibiu, 2002.

Mi-a atras cu deosebire atenția un pasaj din carte care îndeamnă la examen de conștiință și responsabilitate... „*La modul ideal, copiii pot avea o minunată experiență a lui Dumnezeu și aceasta cu atât mai mult de luat în seamă, mai ales astăzi când copiii sunt crescuți în împrejurări în care sunt realmente bombardați cu presiuni anticreștine. Prin urmare cei ce se ocupă de educația lor creștină trebuie să fie pregătiți să explice,*

pe înțelesul lor, credința ortodoxă și s-o comunice cu pricepere.” Aceste cuvinte sunt cum nu se poate mai adevărate. Vârtejul vieții ne cuprinde în fapt pe toți, pe noi părinții, în primul rând, încât arareori mai apucăm să dăm curs grijii de a împărtăși odraslelor nostre valorile spirituale fundamentale atât de necesare lor. Pe de altă parte, cuvintele mai sus-citate exprimă atât de bine excepționala deschidere sufletească de care dau dovadă copiii, ceea ce face cu atât mai plină de utilă munca de educație desfășurată de părinți, de profesori, de biserică.

Deschid cartea Maicii Magdalena la o altă pagină și citesc : „*Sfat către profesor : Pe drumul spre școală spune rugăciunea ' Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă. Ț Când intri în clasă simte-te ca și cum ai intra în biserică.*” Nimic mai adevărat, iarăși. Căci e atât de important, ca profesori, să ne pregătim sufletește pentru a avea puterea de a comunica și a fi capabili să transmitem elevilor ceea ce ei, în fond, așteaptă plini de nerăbdare. Trebuie însă să mărturisesc că, venind în fiecare Duminică spre biserică, de multe ori nu m-am rugat ci am cântat doar, încetîșor, câte un cântec. Înainte de Crăciun era câte o colindă, iar până nu demult era câte un cântecel închinat mamei. A fost însă și un cântec pe care-l știu de când eram și eu elevă, dedicat unei mame spirituale, scumpă nouă tuturor : limba românească. *Mult e dulce și frumoasă / Limba ce-o vorbim* M-am bucurat enorm constatând plăcerea cu care copiii l-au învățat.

Acesta e, în fond, aici, departe de țară, rolul fundamental al așezămintelor comunitare, între altele Școala Duminicală, de pe lângă biserică: să le insuflă să implanteze și să insuflă generațiilor tinere dragostea pentru limba, obiceiurile și cultura ce ne aparțin și pe care suntem datori să le păstrăm, spre a ne hrăni sufletește și a le transmite, la rândul-ne, mai departe.

*Vorbiți, scrieți românește,
Pentru Dumnezeu !*

Slova românească este pentru copiii noștri cheia cu care vor putea descuia poarta unui tezaur spiritual care cuprinde și balada *Miorița* și poezia lui Eminescu și poveștile lui Creangă sau Ispirescu, și cuvintele de învățătură ale unor Steinhardt sau Cleopa, dar mai cu seamă înțelepciunea Scripturilor sfinte. Iar toate acestea sunt bunuri spirituale câștigate pe viață. Și unde pot fi ele găsite și primite mai cu folos decât sub auspiciile Bisericii ?

În alt loc din carte Maica Magdalena scrie: *Un băiat de 15 ani îmi spune: „Nu înțeleg de ce trebuie să vin la slujbă dacă nu simt nici un folos.” I-am răspuns : „Întotdeauna simți folosul unui lucru ? Ț ca și cum ai lua zilnic vitamine – folosul e pe termen lung. Și de fapt tu nu vii numai pentru tine : ești o parte vitală din întregul unui trup. Suntem aici împreună ca un singur trup și totodată individuali. Unele 'vitamine' duhovnicești ne sunt accesibile numai în Sfintele Taine și în slujbele comunitare.”*

Venind la biserică suntem în căutare de hrană duhovnicească. Suntem totodată și în căutarea unei identități care se traduce în dimensiunea noastră umană individuală, dar și în forța comunității din care facem parte. Iar această forță există în măsura în care menținem vie flacăra spiritualității românești, în măsura în care *simțim românește*.

Copiii noștri vin la Școala Duminicală cu inima deschisă și învață să simtă românește. Iar noi, înconjurați de atâta frumusețe și curăție sufletească, înțelegem că, tot ceea ce împărtășește copiilor : cateheză la învățătura de credință, poeziile și cântecele, istorisirile despre marii oameni ai neamului : Decebal, Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare și Sfânt, Mihai Viteazul și atâția alții, din vremuri de demult, le sunt atât de necesare. Moștenirea spirituală, pe care o primesc de la noi, în calitate de părinți și profesori, va lucra în ei și pentru ei, în viitor, la dăltuirea caracterului și convingerilor lor creștine sănătoase.

*Mihaela Corduban
profesor de muzică*

„Acasă” între străini

Trăim vremuri în care omului îi este din ce în ce mai greu să țină pasul cu descoperirile pe care le face atât pe plan tehnologic, cât și pe plan spiritual și care servesc nevoile și aspirațiile sale.

Dacă în vremurile de demult nevoile oamenilor erau asemănătoare, sau chiar identice, nevoile omului modern, înțelegerea lor, ca și posibilitățile de satisfacere a acestora sunt diferite. De pildă, erau puțini odinioară cei care se încumetau sau aveau ocazia să pornească în călătorii lungi: negustori, pelerini, militari. Promisiunea accederii la o situație mai bună, odată cu revenirea acasă, îi îndemna să accepte condiții de trai precare, să-și asume riscuri enorme, printre care cel de a nu se mai întoarce. Justificarea plecării se găsea, deci, în întoarcerea acasă, în îmbunătățirea stării *acasă*. Omul înțelegea să pornească în lume cu toată nădejdea, să caute *bunul*, să se îmbunătățească material sau spiritual și să aducă acasă *bunul* agonisit.

În vechime erau puțini cei care plecau departe și erau și mai puțini cei care plecau cu gândul de a nu mai reveni acasă. *Bunul* sau *binele* găsit în străini era valorizat prin întoarcerea acasă, era un complement adăugat bunului de acasă și nu un substitut al acestuia. Rămânerea era atunci rămânerea între străini unde *bunul* găsit, pentru a fi valorizat și a se găsi justificarea *rămânerii* noului venit, ar fi fost nevoie de instituirea unui cadru valorizant asemănător celui de acasă. Puțin se putea face atunci pentru realizarea a ceea ce avea a specificului social și moral al familiei sau al colectivității originare. Noul venit, rămânând, nu se putea baza decât pe acel *acasă* din sufletul său.

Călătorind mai comod și cu mai puține riscuri, omului modern (homo viator) îi este mai ușor să colinde lumea. Plecat cel mai adesea în căutarea *bunului*, duce cu el, acel *acasă* din sufletul său. Justificarea statornicirii în orice colț de lume se găsește tot mai mult în valorizarea *bunului* în locul în care acesta a fost găsit, iar ipotetica eventualitate a întoarcerii este invocată tot mai rar.

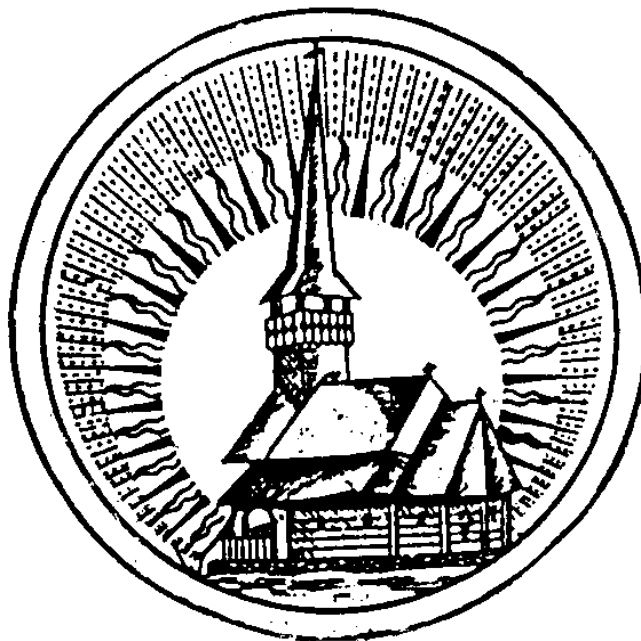
După modelul lui *acasă* din sufletul lor, noii veniți se vor strădui, împreună cu cei asemenea lor, să recompună ceea ce era cadrul valorizant al *bunului*. Cu toții vor căuta compatibilități profesionale iar pe plan spiritual, cei ce vor fi fost, spre exemplu, pasionați de sport vor căuta să îmbogățească noua lor viață cu prilejuri de a practica sportul, cei ce vor fi iubit cântecul vor cânta, cei ce vor fi avut credință în Dumnezeu în sufletele lor, vor cerceta biserica.

Diaspora este un cuvânt care în limba de origine, limba greacă (*diaspeirein*), însemna „împrăștierea semințelor.” Peste tot pe unde au ajuns românii, având în suflet biserica de acasă, au reușit s-o implanteze în pământul cel nou și au oferit din roadele ei și celor ce n-o avuseseră. Dacă unele dintre valorile aduse de *acasă* sunt sau pot deveni volatile, în noul context de viață, biserica înseamnă, exemplar, *acasă*, în ea sălășluiește duhul de *acasă*. Ea rămâne Casa lui Dumnezeu, locașul rugăciunii de obște, în care toți găsesc dragoste și alinare sufletească, indiferent de locul în care s-ar afla.

Nu puțini sunt cei care se apropie de biserică doar după ce s-au aflat printre străini, căutând un cadru valorizant pentru *bunul* câștigat, căutând valori care să definească identitatea comunitară pierdută. Și căutând, găsesc și chiar mai mult decât atât - găsesc semințele credinței. Se regăsesc pe ei înșiși, îmbunătățiți, *acasă*.

Trăim vremuri în care omul ajunge ușor să cadă în mreaja puterii sale de creație. Cu unelte și mijloace mai bune el poate merge mai departe și mai repede în căutarea *bunului*. Încântat de elanul său demiurgic, își poate crea chiar iluzia că uneltele sale îi vor construi *acolo* un *acasă* unde se va putea bucura deplin de *bunul* agonisit. Uitând, ignorând că trebuia să se îmbunătățească cu precădere spiritual, omul uită până la urmă, ce caută. Ca să nu uite și ca să se poată îmbunătăți pe el și pe ai lui nu trebuie decât să revină *acasă*.

Călin Batori

Pelerin la Muntele Athos ("Grădina Maicii Domnului")

Sfântul Munte Athos sau "Grădina Maicii Domnului" este a treia peninsulă din regiunea Halkidiki, situată în nordul Greciei, având o lungime în jur de 60 de km și o suprafață în jur de 370 km pătrați. Muntele ' Athos " este denumirea celui mai înalt vârf din sudul peninsulei, care se ridică la o înălțime de 2000 de metri deasupra nivelului mării.

De multe ori îmi îndrept gândul la Sfântul Munte, rememorând cele trei zile petrecute la Chilia "Sfântul Gheorghe", care se află la 25-30 de minute de mers pe jos de Careia - capitala Muntelui Athos. Îmi amintesc cu aceeași emoție și bucurie clipa în care m-am îmbarcat pe vaporul care pleca din micul oras Ouranopoli, cu destinația Muntele Athos. După cele patru opriri, din dreptul mănăstirilor Constamonitou, Dochiaru, Xenophontos și respectiv Panteleimonos, am coborât în portul Dafni. De acolo am urcat până în Careia, unde mă aștepta părintele Petroniu, unul dintre cei trei monahi români care locuiesc la Chilia ' Sfântul Gheorghe '.

Prin grija și îndrumarea părintelui Petroniu am putut participa la Sfintele Liturghii și Vecerniile săvârșite la biserica Protatul din Careia și Mănăstirea Ivion. Biserica Protatul este cel mai vechi așezământ din Sfântul Munte, fiind construită în a doua jumătate a secolului 10. La mănăstirea Ivion am putut să mă închin și să mă rog la icoana Maicii Domnului, numită și ' Portărița '. O reproducere a acestei icoane se află și în biserica noastră "Înălțarea Domnului" din Montréal.

Totodată am fost îndrumat către Mănăstirea Stavronikita și Pantocrator, situate aproape de Mănăstirea Ivion, menționată mai sus. Apoi am pornit către schitul rusesc ' Profetul Ilie '. De la acest schit am continuat să urc, crezând că, mergând până în vârful aceluși munte și coborând apoi pe versantul celălalt, voi ajunge înapoi în Careia, aproape de Chilia ' Sfântul Gheorghe '. Mai târziu am aflat că presupunerea mea era corectă numai că greșisem drumul și mă îndreptam către vârful altui munte, diferit de cel pe care se afla Schitul ' Profetul Ilie '. Rătăcind ore în șir, urcând și coborând, Bunul Dumnezeu mi-a încercat răbdarea, voința și puterile, dar mi-a și purtat de grijă. De fiecare dată, când rămâneam fără apă și setea îmi usca gâtul, întâlneam un izvor sau câte un schit părăsit, care avea o pompa de apă ce încă funcționa sau un furtun de captare, și-mi făceau provizii. Una dintre legendele Sfântului Munte spune că dacă bei o gură de apă de la unul din izvoarele sale, vei dori toată viața să revii în acest loc sfânt. Era târziu, soarele se pregătea să apună, ajunsesem la

intersecția a patru drumuri și, pentru prima dată, am văzut un indicator, ca o săgeată din lemn, pe care scria Mănăstirea Vatoped. Mi-am dat seama că eram foarte departe de Chilia "Sfântul Gheorghe". M-am așezat jos în iarbă, sprijinindu-mă de indicator și gândindu-mă că aş putea să mă îndrept către Vatoped și să înnoptez acolo, urmând ca a doua zi să mă întorc la Chilie. Deodată am auzit însă un zgomot de motor. Era un mic tractor, cu o remorcă, ce transporta materiale de construcție pentru refacerea unei chilii. Când cel de la volan a oprit în dreptul meu, abia am putut rosti Careia. Șoferul grec m-a privit zâmbind o clipă, apoi mi-a făcut semn să urc. În jurul orei 9 seara eram înapoi la Chilia "Sfântul Gheorghe", mulțumind lui Dumnezeu că am ajuns cu bine înapoi.

A treia zi am petrecut-o la Chilie rugându-mă la icoana Sfântului Gheorghe. Bine ar fi fost dacă aş fi ajuns și la Schitul românesc Prodromul, unde aş fi putut să-l întâlnesc pe vestitul părinte stareț Petroniu Tănase. Îmi doresc ca Bunul Dumnezeu și Maica Domnului să rânduiască și să-mi poarte pașii cât mai curând, într-un al doilea pelerinaj la **Sfântul Munte Athos, inima Ortodoxiei**, unde monahii se roagă neîncetat.

Mulțumesc Părintelui Petroniu, Părintelui Chesarie, Părintelui Meletie (viețuitorii chiliei ' Sfântul Gheorghe ', ca și D-lui Arhitect Dan Corneliu, care mi-au înlesnit acest prim pelerinaj aghiorit, de neuitat.

Gabriel Pricop

Părintele arhimandrit Iustin Pârnu „Omul românesc și-a pierdut reperatele „

Părinte, cum sunt astăzi românii ortodocși, față de cum erau odinioară?

După ce au fost puși la grea încercare de ateismul comunist, românii s-au mai stricat în ultimii ani, s-au lăsat în voia unei libertăți nebune, care-i duce la atitudini necreștinești sau chiar anticreștine. Omul românesc și-a pierdut reperatele și a răsturnat scara de valori. Ba

mai mult: a devenit tot mai nepăsător cu sufletul lui, cu lumea în care trăiește. De fapt, era pe undeva de așteptat, după o jumătate de secol de comunism. Dacă răul de ieri era mai fățis, răul de azi este mai perfid.

De ce spuneți că românii sunt mai nepăsători azi din punct de vedere religios?

Pentru că mulți dintre cei care merg la biserică o fac numai formal, fără să-și plângă păcatele și fără să caute îndreptarea cu adevărat. De pildă, când vin la biserică, de Înviere, mulți se limitează la a-și sfinți ouăle roșii și cozonacii, sau să ia lumină; apoi pleacă înainte de sfârșitul slujbei. Nu înțeleg nimic din această sărbătoare și nici sufletele lor nu se bucură cu adevărat. A rămas doar așa, ca un obicei, fără acoperire în credință și în faptele credinței, fără efecte concrete în viața și în inima lor.

Și neamul nostru ortodox în primejdia de a-și pierde credința și identitatea, ba chiar, cum zic unii, de „a ieși din istorie”?

Neamul este legătura celor din trecut, prezent și viitor. Fiecare națiune este așezată de Dumnezeu și, cum spune legenda, fiecare neam și-a luat partea de pământ care i-a fost dată. Ca de obicei, românul a venit ceva mai la urma să se plângă la Sf. Petru că a rămas fără loc de așezare; și atunci Dumnezeu i-a dat grădina Sa cea mare, că de aceea am fost și suntem o țară râvnită de toți și ne-am obișnuit să trăim simplu, înfrățiți cu tot ce ne înconjoară, din frumusețea și din bogăția ei firească. Dar vremurile se schimbă, vin ispitele, vin provocările... Profilul românului s-a deformat treptat. Și mai degraba ca un om lepădat de soartă, ajuns mână ieftină de lucru, slugă pe la bogății lumii, adeseori înstrăinat de sine și de ai săi. Vedeți, aici e problema, aici se pierde legătura de neam. Un neam trebuie să existe într-o continuitate, într-o unitate, să fie legat de o iubire, să fie luminat de o credință. Noi stăm tot mai prost și cu tradiția, și cu unitatea, și cu iubirea, și cu credința. Ne paște uitarea, ne paște dihonnia, ne paște sminteala, ne paște deznădejdea. De aceea, trebuie rugăciune multă, trebuie redescoperită cu adevărat viața întru Hristos, că în El e și Unitate, și Dragoste, și Adevăr. Altminteri – vai și de neamul acesta!

Deci suntem un neam care s-a imbolnăvit și are nevoie urgentă de vindecare, dar nu pe căi materiale, ci pe căi duhovnicești?

Da, cam așa este. Și ca o boală sau ca o rătăcire. Am mai spus-o și altădată: știți cu ce seamănă astăzi poporul român? Seamănă cu poporul evreu, în cei 40 de ani de rătăcire prin pustie, când a ieșit din robia egipteană și s-a îndreptat către Pământul Făgăduinței. Prin câte primejdii n-a trecut bietul nostru popor în ultima sută de ani? Sunt acum vremuri de mare zbucium, în căutarea unei reșezări. Ne apasă sărăcia, foamea, plecarea tinerilor, pribegii după o bucată de pâine, ba chiar a intelectualilor noștri, expuși la cele mai umilitoare ascultări și munci pentru un ban pe care să-l aducă acasă, ca să-și poată hrăni copiii. Și bine, românii aceștia care plâng după mamele lor de-acasă, care nu mai au o sărbătoare, nu mai au o Duminică, sunt robii tuturor înjosirilor și necredințelor, ai tuturor păgânismelor. Nu vedeți că am ajuns cerșetori ai Europei și ai lumii întregi? Cu atâta frământare, umilință și durere, cum să nu-ți vină în minte comparația aceasta, cu poporul iudeu rătăcind după Țara Făgăduinței? Și precum evreii de odinioară, care au uitat țara robiei, la fel și astăzi, doar cei care își vor lăsa toate amintirile din perioada comunistă în urmă, doar aceia vor trece în noua „Țară a Făgăduinței”, doar aceia se vor salva cu adevărat, când va voi și se va milostivi Dumnezeu. Cât va dura starea aceasta de acum, nu știu să spun; Dumnezeu știe. Mă tem însă că atât cât a durat stricăciunea, tot cam atât va dura și refacerea noastră moral-spirituală.

Din păcate, o întreagă civilizație aproape antihristică se interpune între noi și orice liman al făgăduinței; nu mai e un pustiu, ci un bălci al deșertăciunilor. Chiar sfinția voastră spuneți într-un alt interviu că ne confruntăm „cu o dispariție totală a vieții spirituale, cu decăderea omului, cu animalizarea lui”. Că după ce a decretat că „Dumnezeu a murit”, omul contemporan face și el toate eforturile să se sinucidă, cu o inventivitate și cu o încăpățănare de-a dreptul diabolice. Mai poți răzbi printre atâtea rele, când nici tu nu te simți prea bine?

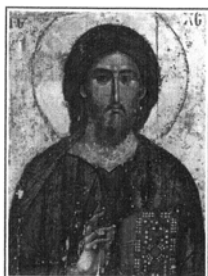
Poți, putem, dacă, într-adevăr, „cu noi este Dumnezeu”. Într-un fel, știți ce sunt toate aceste rele? Poate părea paradoxal, dar ele nu sunt altceva decât un medicament foarte bun pentru sănătatea noastră sufletească. Cu cât un popor este mai încercat, cu cât este mai expus la împilări și ispitiri de tot felul, cu atât poporul acela are șansa de a fi mai înțelept și mai destoinic în a învinge iadul. Să ne rugăm lui Dumnezeu, să învățăm din încercări, să ne călim în suferințe, căci răbdarea înțeleaptă și până la capăt este mântuitoare, după cuvântul lui Hristos.

A consemnat **Claudiu Târziu**
„Puncte Cardinale”, martie 2006

Rencontre avec l'Orthodoxie

Edition Alexandre - Montréal, 2003

RENCONTRE AVEC
L'ORTHODOXIE

Éditions Alexandre
Montréal (Québec)

Cu câțiva ani în urmă, la Editura montrealiză „Alexandre” a văzut lumina tiparului micul volum bilingv (în tiraje distincte) „Rencontre avec l'Orthodoxie / Living Orthodoxy”, sub patronajul Arhiepiscopiei Canadei (OCA), cu binecuvântarea P.S. Episcop Serafim de Ottawa și Canada.

Înaltul ierarh semnează și o scurtă Prefață lămuritoare asupra cărții. În cuvântul său

subliniază că „deși există numeroase lucrări care să ajute pe credincioși să cunoască în profunzime credința și viața ortodoxă, precum și scrieri de înaltă spiritualitate”, totuși „cărțile elementare asupra credinței ortodoxe și a principiilor fundamentale, pe care se sprijină viața creștină, sunt indispensabile.”. De asemenea, după opinia P.S. Sale, lipsesc lucrările care să ajute pe non-ortodocși să înțeleagă cum trăiesc ortodocșii în continuitate directă cu Biserica Apostolică”.

Lipsurile semnalate se încearcă a fi împlinite de lucrarea de față. Ea cuprinde 5 capitole expositive de bază, precedate de o Introducere. Aici se dă, între altele, definiția Ortodoxiei: „Comuniunea în credință și Taine (în special Euharistia) a creștinilor făcând parte din Biserica Apostolică, rămasă fidelă celor 7 sinoade ecumenice și învățaturii Sfinților Părinți din primele secole” și se face etimologia termenului („credință adevărată”). Se precizează de asemenea că „lucrarea înfățișează fundamentele Ortodoxiei și este destinată celor ce vor să se familiarizeze cu bogăția Tradiției vii a Bisericii Ortodoxe” (pag. 8-9).

Primul capitol tratează despre „Sensul sacralui”, identificat în „Hristos care este în același timp și izvorul sacralui ca și scopul spre care se îndreaptă sacralui”. Singur Dumnezeu este sfânt iar teologhisirea despre El este mistică, presupunând iluminarea deplină a persoanei, prin relația personală cu Dumnezeu Cel viu” (pag. 14).

Capitolul II reproduce esențializat elemente doctrinare fundamentale ale Ortodoxiei: Sfânta Treime; Sfânta Fecioară Maria - Născătoare de Dumnezeu; Hristos-Dumnezeu, deoființă cu Tatăl; Hristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat; în Hristos două naturi și două voințe și Cinstirea icoanelor.

Capitolul III, intitulat „Puțină istorie” vorbește despre Biserica una, din primul mileniu, despre Schisma cea mare și perioada post-schismă, cu toate implicațiile ei, Întâlnirea Orientului cu Occidentul, Organizarea Bisericii.

Capitolul IV, sub titlul „Biserica, trup mistic al Lui Hristos”, trece în revistă, grupat, aspectele trinitar, hristologic și pnevmatologic ale Bisericii și încă alte trei, de osatură doctrinară fundamentală: cel euharistic („cei ce se împărtășesc de Hristos, euharistic, devin trupul lui Hristos - Biserica” (pag. 34), comuniunea sfinților și conceptul de „Biserică locală” („creștinii unui anumit loc și ierarhia sacramentală, cu episcopul în mijlocul lor”) (pag. 33).

În capitolul V, sub genericul „Viața spirituală”, redactorii volumului înserează în principal contribuțiile a trei renumiți teologi ortodocși contemporani, episcopul Kallistos Ware, de Oxford, cu „Omul-creație, vocație, cădere” (tratând despre omul, chip spre asemănare cu Dumnezeu), preotul Lev Gillet, cu „Finalitatea și mijloacele îmbunătățirii vieții creștine (tratând despre îndumnezeirea omului) și Michel Quenot, cu „Cuvântul devenit imagine” (tratând despre teologia icoanei). Același capitol mai cuprinde sinteze despre pocăință-„metanoia”, Sfintele Taine, Sfânta Liturghie, rugăciunea personală și paternitatea spirituală (locul și rolul duhovnicului).

Lucrarea este completată cu un mic lexic ortodox, bibliografie la domeniul abordat (pentru continuarea explorării, de către cei interesați), cântări și rugăciuni ortodoxe, catagrafie și statistică (ortodocșii în Quebec, în Canada, în lume).

Coperta este inspirat ilustrată cu două reproduceri de icoane emblematice: Mântuitorul-Pantocrator, sec. XIII, m-rea Hilandar, Athos și Maica Domnului, a Milostivirii, sec. XV, Iaroslav, Rusia.

Fiind vorba de o redactare colectivă a acestei cărți, am fost surprinși plăcut să constatăm că se aduc cuvenite mulțumiri, pentru contribuții, între alții, unor cunoscuți oameni ai Bisericii, din orizontul ortodox canadian și francez, precum Ierom. Cyrille Bradette, prof. John Hadjinicolaou, Paul Ladouceur, Pascal Sauvage etc.

Prin concizia și accesibilitatea sa, volumul de față, structurat pe răspunsuri la întrebările: ce este Ortodoxia, cine sunt ortodocșii, care este credința acestora și cum o trăiesc, este un foarte util „vademecum” deopotrivă francofonilor și anglofonilor, doritori să cunoască, în datele esențiale, Ortodoxia și spiritualitatea ei.

Părintele Nicolae

CUPRINSEditorial

Început bun 01

Cuvânt chiriarhal

Scrisoare Pastorală la Sfintele Paști - 2006 02

Întru cinstirea Praznicului

Învierea - Pr. Gheorghe Calciu 04

Taina Jertfei și a Învierii - Daniela Bochiș 06

Lecture de l'icône de la descente aux enfers - Higoumène Cyrille Bradette 07

Învierea - dar desăvârșit al lui Dumnezeu pentru viața lumii - Pr. Nicolae Stoleru 09

Învierea Domnului și Învierea noastră - Pr. Prof. Dr. Cezar Vasiliu 11

Minunea Sfintei Lumini de la Ierusalim - Niels Christian Hvidt 12

Lumina Învierii

Pridvor românesc de Înviere, azi și altădată - Prof. Elena Neacșu 15

Lumina lui Hristos luminează tuturor - Sorin Marinescu 17

Mărturii contemporane

Simțind românește - Mihaela Corduban 19

„Acasă” între străini - Călin Batori 20

Pelerin la Muntele Athos (“Grădina Maicii Domnului”) - Gabriel Pricop 21

Profeți ai secolului XXI

Părintele arhimandrit Iustin Pârvo - Claudiu Târziu 22

Cărți și idei

Rencontre avec l'Orthodoxie - părintele Nicolae 23

‘‘ICONOSTAS’’

Revistă de spiritualitate și orizont cultural Fondată - 2006

Editată de:

Biserica Ortodoxă Română Înălțarea Domnului
Montreal - QC

Revue de spiritualité et horizon culturel Fondée - 2006

Edité par:

Église Orthodoxe Roumaine de L'Ascension du
Seigneur Montreal - QC**Redacția și corespondența**

Office - 1581, rue Bareé, St-Laurent, Quebec, H4L - 4N5

Tel/Fax - (514) - 748 6730

E-mail - stolnician2004@yahoo.comWeb site - www.inaltarea-domnului-montreal.com**Grupul Redacțional**

Daniela Bochiș - Preot Nicolae Stoleru - Daniel Bochiș

Computer -Tehnoredactare - Infografie

Daniela Bochiș -Daniel Bochiș - Raluca Stoleru

* Punctele de vedere exprimate în articole sunt în răspunderea autorilor *

PĂȘTI BINECVÂNTĂT!

**LUMINĂȚI-VĂ SUFLETELE CU
LUMINA TIMPULUI PĂSCAL!**

Locația Bisericii Ortodoxe Române
"Înălțarea Domnului" – Montréal

